

REISJÄRVEN KIISKINEVAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVAN EHDOTUSVAIHEEN PALAUTTEIDEN KOOSTE JA VASTINEET

Reisjärven Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotus oli nähtävillä 23.10.–24.11.2025.

Tuulivoimaosayleiskaavaluonnoksesta annettiin 15 lausuntoa ja 9 muistutusta.

Kooste käsittää yksityisten osallisten, viranomaisten, yhteisöjen, yhdistysten, seurojen ja yritysten palautteet. Saatua palautetta on hyödynnetty lähtötietona osayleiskaavoituksessa. Kuhunkin asiakokonaisuuteen liittyen on annettu kaavoittajan vastaus tai kuvaus tehdyistä toimenpiteistä.

SISÄLLYSLUETTELO

Lausunto 1: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY	1
Lausunto 2: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY	6
Lausunto 3: Pohjois-Pohjanmaan liitto	7
Lausunto 4: Keski-Pohjanmaan liitto	10
Lausunto 5: Keski-Suomen liitto	10
Lausunto 6: Oulun museo- ja taidekeskus	10
Lausunto 7: Luonnonvarakeskus, Luke	13
Lausunto 8: Suomen metsäkeskus	14
Lausunto 9: Metsähallitus	16
Lausunto 10: Ilmatieteen laitos	17
Lausunto 11: Fingrid Oyj	18
Lausunto 12: Puolustusvoimat	18
Lausunto 13: Nivalan kaupunki	18
Lausunto 14: Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelut	18
Lausunto 15: Järviseudun jätelautakunta	19
Muistutus 1:	21
Muistutus 2:	30
Muistutus 3:	45

Muistutus 4:45

Muistutus 5:46

Muistutus 6:47

Muistutus 7:53

Muistutus 8:59

Muistutus 9:61

Palautteen antaja pvm.	Lausunto
Lausunto 1: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY 11.12.2025	Hankkeessa on suunnitteilla uusi sähkönsiirtoreitti, joka ei ole ollut mukana ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Sähkönsiirron osalta kaavaselostus ei ole ajantasalla, sillä sähkönsiirtoa esittäviä karttaotteita ei ole päivitetty kaikilta osin. ELY-keskus muistuttaa, että osayleiskaavan hyväksymisvaiheessa on alueidenkäyttölain 77 b §:n mukaisesti huolehdittava, että tuulivoimapuiston sähkönsiirto on mahdollista järjestää liityntäpisteelle. YVAN ajantasaisuudesta ei ole pyydetty ELY-keskukselta lausuntoa eikä ELY-keskus siten ota siihen tässä lausunnossa kantaa. Kaavaehdotusratkaisussa on huomioitu 18.8.2025 voimaan ilman lainvoimaa määrätyn Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen raja- ja voimalasijoittelussa. Kaava-aineistoa on myös päivitetty maakuntakaavatilanteen osalta ja hankkeen suhdetta voimassa oleviin vaihemaakuntakaavoihin sekä valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on arvioitu. Kuten jäljempänä on todettu, jää kaavaehdotusaineiston perusteella epäselväksi, ovatko kaikki ehdotuksen mukaiset tv-alueet selvitetty riittävällä tarkkuudella kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta. Kaava-aineistoa tulee täydentää tältä osin. ELY-keskus muistuttaa, että mikäli yksittäistä tv-aluetta ei ole selvitetty kokonaisuudessaan, tulee tv-alueen kokoa supistaa, jotta rakentamislupa kyseiselle voimalle voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaavaratkaisussa ja -aineistossa tulee huomioida Oulun museo- ja tiedekeskuksen 19.11.2025 antama lausunto. <u>Happamat sulfaattimaat ja pintavedet</u> Happamista sulfaattimaista esitetään, että ne selvitetään, kun sähkönsiirtoreitti on valittu. Tärkeä olisi selkeyttää, miten happamien sulfaattimaiden / mustaliuskealueiden esiintyminen tarkemmin selvitetään ja miten niiden esiintyessä toimitaan.

Tiestön, uusien ja kunnostettujen ojalinjojen ja maankäytön muutosten yhteisvaikutukset vesistöjen hydrologisiin olosuhteisiin tulisi arvioida selkeämmin. Arvioksi riittävät suuntaa antavat määreet muutoksista sekä niihin kohdistetut mahdolliset lieventävät toimet.

Kaavaselostuksessa olisi hyvä esittää jo tässä vaiheessa konkreettisempia kuvauksia menetelmistä vaikutusten lieventämiseksi, vaikka tämä lienee suunnitelmassa vasta ojitusilmoitusvaiheessa. Lieventämistoimenpiteissä olisi tärkeää keskittyä rakentamisaikaisten vaikutusten, kuten kiintoainekuormituksen vähentämiseen, mutta myös huomioida hankkeesta kokonaisuudessaan pintavesiin kohdistuvat mahdolliset vaikutukset.

Viranomaisneuvottelussa on tuotu esiin, että kartalta mitattuna Ristilampi on suurempi kuin vesilain mukainen pienvesistö. Asiaa ei kuitenkaan ole avattu tarkemmin kaavaselostuksessa, vaikka ELY-keskus on sitä edellyttänyt.

YVA-yhteysviranomainen

ELY-keskus toteaa, että kaavaa hyväksyttäessä tulee olla selvyys tuulivoimaloiden sähkönsiirron järjestymisestä sekä vaikutuksiltaan myös laajemmin maankäytön kannalta hyväksyttävissä olevasta ja optimaalisesta sähkönsiirron reitistä, joka voidaan käsitellä lunastuslain ja lunastuslupalain mukaisissa menettelyissä. Tähän liittyen kaavaselostuksessa sähkönsiirron hankekuvauksen tulee olla riittävän selkeä. Nyt kaavaselostuksessa on esitetty uusia sähkönsiirron reittivaihtoehtoja, jotka eivät ole sisältyneet aiempaan hankkeen YVA-menettelyyn. Hankevastaavan on syytä ennen voimajohdon luvitusvaiheita tehdä perustellun päätelmän ajantasaisuuden tarkistamiseksi YVA-lain 27 §n mukaisesti pyyntö yhteysviranomaiselle, joka on vuoden 2026 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto. Tarkasteltavien sähkönsiirtoreittien osalta tarkasteltavaksi tulee millä perusteilla optimaalisinta reittiä ollaan valitsemassa jatkosuunnitteluun. Perustellun päätelmän ajantasaisuutta voidaan tarkastella jo päähankkeen kaavoitusvaiheessa ja todeta vaikutusten tarkastelualueen ja osallistamisen laajuus verrattuna aiemmin YVA-menettelyssä olleisiin reitteihin.

YVA-selostuksessa sähkönsiirrolle esitetyt lieventämistoimenpiteet tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Kasvillisuus ja luontotyytit

Voimalapaikkojen kartoittaminen maastossa luontotyyppien ja kasvillisuuden osalta on edelleen epäselvää, onko voimalapaikkoja ja tv-alueita kartoitettu kattavasti YVA-menettelyn aikana tai sen jälkeen, koska luontoselvityksen 2023 menetelmäkuvauksessa ja kartoitusreittejä kuvaavalla kartalla on ristiriitaa ja koska täydennyskartoituksen 2025 kartoituksesta ei ole esitetty raporttia eikä reittikarttaa, joista asia selviäisi yksiselitteisesti.

Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen (2023) menetelmäkuvauksessa (s.27) todetaan, että kaikki hankealueelle merkityt tuulimyllyjen sijainnit käytiin läpi erityisen tarkasti noin 70 metrin säteellä. YVA-selostuksen liitekartalla 4b on merkitty kasvillisuuskartoituksen reitit, joiden ulkopuolelle jää kartan perusteella useita voimalapaikkoja. Jää epäselväksi, onko YVA-vaiheessa voimalapaikat ja uusien teiden paikat kartoitettu siten, että maastotöistä ei ole jäänyt reittilokia, vai miksi voimalapaikkoja ja teitä ei ole merkitty kartoitetuiksi.

Palauteraportissa todetaan näin: "Alueella on tehty uusia maastokäyntejä liittyen uusien tarkistettujen voimalapaikkojen alueella mahdollisesti sijaitseviin arvoihin, ja kartoitettu luontoarvoja tai arkeologista kulttuuriperintöä. Maastossa selvitetty alueet on kuvattu selvityksissä (arkeologinen täydennysinventointi ja useat luontoselvitykset)." Kaavaselostuksen mukaan (s.80) Ecobio Oy on selvittänyt YVA-selostuksen jälkeen lisättyjen sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen eläimistöltä, luontotyyptään tai kasvistoltaan tärkeät alueet. Uusista voimalapaikoista ei ole mainintaa, eikä karttaa tai raporttia YVA-selostuksen jälkeen kartoitetuista alueista ole esitetty.

Vaikka voimalapaikoilla olisi v. 2023 selvityksen kartoitusreitit perusteella käytykin, ei kuitenkaan löydy reittilokia siitä, että tv-alueet kokonaisuudessaan olisi kartoitettu. Kaavaehdotuskartan voimalapaikkojen ja tv-alueiden nro 2, 4, 3, 10, 8, 9, 11, 5, 7 kohdalta ei siis löydy reittimerkintää kartoituskäynnistä. Voimalapaikat 1, 2, 3, 4 ja 10 ovat muuttuneet kaavaluonnoksen jälkeen. Ei ole tietoa siitä, onko niiden luontotyytit ja kasvillisuus kartoitettu YVA-menettelyn jälkeen.

Kaavan luo-merkinnöillä osoitetuista kohteista on eritelty vesilain ja luonnonsuojelulain nojalla suojellut kohteet.

Linnusto

Maakotka Maakotkan osalta erillisessä viranomaisliitteessä esitetty selvitys on pääosin toteutettu asianmukaisesti. Selkein puute on, ettei törmäysriskilaskennassa käytettyä voimalakokoa ole selkeästi esitetty. Tämän vuoksi jää epäselväksi, onko laskenta mahdollisesti tehty kaavamääräyksissä suurinta sallittua

kokonaiskorkeutta (320 m) pienemmällä voimalakorkeudella, jolloin arvioitu törmäysriski tulisi aliarvioituksi. Tämä puute on selkeyden vuoksi syytä korjata. ELY-keskus kuitenkin katsoo, ettei tällä todennäköisestikään ole merkittävää vaikutusta laskennan lopputulokseen ja siitä tehtäviin johtopäätöksiin. Näin ollen selostuksessa esitettyä johtopäätöksiä kaavaratkaisun vaikutuksista kyseessä olevaan maakotkareviiriin voidaan pitää riittävän luotettavina.

Muut petolinnut

Kaavaselostuksen mukaan kaavaratkaisun mahdollistama rakentaminen ei uhkaa selvityksessä todettuja petolintujen reviirejä. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa arviontiin sisältyvän epävarmuutta, sillä kyseisten reviirien pesäpaikat ovat jääneet edelleen tuntemattomiksi. Tilanne reviirien ja niiden pesäpaikkojen sijainnin voi myös muuttua ajan kuluessa, mikä on syytä ottaa huomioon hankkeen toteutusvaiheessa.

ELY-keskus muistuttaa, luonnonsuojelulain 70 §: 1 momentin mukaan rauhoitetun eläinlajin tai sen pesien ja kehitysasteiden tahallinen vahingoittaminen tai häiritseminen, erityisesti pesimäkautena, on kiellettyä. Lisäksi 3 momentin mukaan toistuvasti samaa pesäpaikkaa käyttävän lajin (esim. törmäpääsky sekä useat petolinnut) pesien vahingoittaminen on kiellettyä myös pesimäkauden ulkopuolella.

Edelleen saman pykälän 5 momentin mukaan uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisessa ja käytössä tapahtuvaa rauhoitetun lajin yksilön tappamista tai häiritsemistä ei kuitenkaan pidetä tahallisena, jos rakentamisen ja toiminnan aikana on lieventävin toimenpitein asianmukaisesti pyritty estämään rauhoitetun lajin yksilöiden kuolema ja niihin kohdistuvat häiriöt. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, ettei tämä uusiutuvan energian tuotantolaitoksille tarkoitettu poikkeussäännös koske niitä tekoja, joiden tarkoituksena on nimenomaisesti menetellä luonnonsuojelulain 70 § 1 momentin 1–3 kohdissa kielletyllä tavalla. Näihin tekoihin lukeutuu rakentamistoimenpiteiden toteuttaminen rauhoitetun lajin lisääntymisaikana, ja siksi puuston raivaus, maanmuokkaus ynnä muu rakennustoiminta (ml. maakaapelointi), josta voi aiheutua luonnonsuojelulain 70 §:n vastaisia vaikutuksia, on kiellettyä lintujen pesimäaikana.

Suurpedot

Ilveksen ja karhun osalta esitettyä arviointia on täydennetty kaavaselostusta varten perustellussa päätelmässä esitettyjen huomioiden perusteella. Kaavaselostuksen mukaan hankealue sijaitsee todennäköisesti ilveksen pysyvällä reviirillä, ja paikallisten havaintojen mukaan ydinreviiri voi sijoittua alueelle tai sen läheisyyteen.

Pesimisalueiden sijaintia ei ole voitu varmuudella todentaa eikä sulkea pois, ja alueella on lisääntymiseen soveltuvia elinympäristöjä erityisesti Korpisen-järven pohjoispuolen louhikkoisissa metsissä. Lisäksi on todettu, että hankealueen läheisyydessä on karhun lisääntymisalue ja ydinreviiri, ja laji on aiemmin pesinyt myös hankealueella.

ELY-keskus muistuttaa, että ilves ja karhu ovat on luontodirektiivin liitteen IV (a) mukaisia tiukasti suojeltuja eläinlajeja, joita koskee luonnonsuojelulain 78 §:n mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto, jonka toteutumisen suhteen arvioinnissa ei esitetä kantaa. Tämä on selkeä puute, ja ELY-keskus toteaa, että epävarmuustekijöiden vuoksi ei ole mahdollista poissulkea sitä mahdollisuutta, että kaavaratkaisun toteuttaminen saattaa heikentää tai jopa hävittää kyseisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. ELY-keskus toteaa, että toteutuksen luonnonsuojelulain mukaisuus tulee varmistaa viime kädessä rakentamislupamenettelyn yhteydessä.

Ympäristönsuojeluyksikkö

Kiiskinevan tuulivoimahankkeen melumallinnus on päivitetty vastaamaan ajantasaista voimalasijoittelua kaavaehdotusvaiheeseen. Kaavaslostuksen mukaan mallinnus ja raportointi on tehty noudattaen ympäristöministeriön helmikuussa 2014 julkaisemia ohjeita (Tuulivoimaloiden melun mallintaminen. Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2014). Melumallinnusten perusteella valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) ohjearvoja asunnoille ja vapaa-ajan asunnoille ei ylitetä. Myöskään STM:n antamia sisätilojen pienitajuuden melun ohjearvoja ei ylitetä. Ympäristönsuojeluyksikkö pitää kaavaehdotuksessa olevaa melua koskevaa kaavamääräystä perusteltuna. Hankkeen melumallinnus tulee tarpeen mukaan rakentamislupavaiheessa päivittää, mikäli rakennettavaksi valitaan tuulivoimalatyyppi, jonka äänitehotaso on suurempi kuin mallinnuksessa käytetyn voimalatyyppin äänitehotaso.

Kaavaslostuksessa on kuvattu rakentamisaikana melua aiheuttavia toimenpiteitä ja esitetty keinoja meluvaikutusten lieventämiseen. Rakentamisen aikana syntyvän melun leviämistä ja meluvaikutusten kohdistumista häiriintyviin kohteisiin ei ole arvioitu. Meluvaikutusten lieventämiskeinot on tärkeää toteuttaa täysimääräisesti. Kaavaslostuksessa todetaan rakentamisen meluvaikutuksia käsittelevässä kappaleessa seuraavasti: "Melun lieventämisestä säädetään erikseen Valtioneuvoston asetuksella meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (823/2018)". Ympäristönsuojeluyksikkö huomauttaa, että em. asetus on kumottu valtioneuvoston asetuksella meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (1107/2021) ja

	kyseistä asetusta sovelletaan laadittaessa ympäristönsuojelulain (527/2014) 151 §:ssä tarkoitettuja meluselvityksiä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmia kyseisessä pykälässä määritellyille kohteille. Kiiskinevan tuulivoimapuiston rakentaminen ei ole YSL 151 §:ssä tarkoitettu kohde. <u>Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue</u> Suunnittelualueelle ei sijoitu maanteitä, eivätkä tuulivoimaloiden alueet ulotu maanteiden suoja-alueelle. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomauttamista kaavakartasta. Hankkeesta on laadittu liikenteellinen saavutettavuusselvitys, jossa alueen rakentamisen aikaisten kuljetusten edellytykset on arvioitu hyvin ja kattavasti. Kaavaratkaisun vaikutukset liikenteeseen on kuitenkin kaavaselostuksessa arvioitu todella suppeasti verrattuna siihen, että YVA-selostuksessa hankkeen vaikutukset arvioitiin suuriksi kielteisiksi. Vaikutusten arviointia olisi hyvä täydentää myös kaavaselostukseen ja tarkentaa esimerkiksi hankkeen rakentamisen aikaisia liikennemääriä. Kaavaselostuksen luvussa 5.9 on kartta suunnittelualueen ja lähiympäristön metsäautotieverkostosta, mutta suunnittelualueen sijaintia suhteessa muuhun liikenneverkkoon tai liikennemääriä suunnittelualueen läheisellä tiestöllä ei ole esitetty kaavaselostuksessa lainkaan. Selostukseen on syytä lisätä liikenneverkosta ja liikennemääristä vastaavat kartat kuin esimerkiksi hankkeesta laaditussa saavutettavuusselvityksessä. Samoin luvussa 6.5.7 olisi hyvä selkeyden vuoksi esittää tarkastellut erikoiskuljetusreitit sanallisen kuvauksen lisäksi myös kartalla. Jos hankkeen rakentamisen aikaiset kuljetukset edellyttävät esimerkiksi maanteiden rakenteiden vahvistamista, liittymien parantamista tai valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtämistä, tulee toimenpiteiden suunnitteluun ja suunnitelmien käsittelyyn varata riittävästi aikaa. Mahdolliset parantamistoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tämä koskee myös hankkeen valmistumisen jälkeistä tieverkon tilapäisrakenteiden ennallistamista.
Lausunto 2: Etelä-Pohjanmaan	Etelä- Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole Kiiskinevan kaavasta lausuttavaa.

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY 25.11.2025	
Lausunto 3: Pohjois-Pohjanmaan liitto 20.11.2025	Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 13.1.2023, osayleiskaavan 1. viranomaisneuvotteluun 27.2.2024 ja 2. viranomaisneuvotteluun 29.8.2025. Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioon. Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisin alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuuden takia kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista, erityisominaisuutta kuvaavista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-aluerajauksen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista. <u>Suunnittelualueen suhde lainvoimaisiin maakuntakaavoihin</u> Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Voimassa olevan alueidenkäyttölain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti

merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Kiiskinevan tuulivoimapuiston kaavaselostuksessa on esitetty lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen yhdistelmäkartalla ja taulukkomuodossa suunnittelualueelle, sähkönsiirtoreiteille ja näiden vaikutusalueille sijoittuvat vaihemaakuntakaavamerkinnot ja näiden määräykset. Kiiskinevan tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena ja tämä on tuotu esiin kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa on arvioitu asianmukaisesti suunnittelualueen vaikutukset lainvoimaisiin maakuntakaavoihin. Teknisenä huomiona tuodaan esille, että 3. vaihemaakuntakaavassa osoitetut perinnemaisemakohteet on kumottu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tultua voimaan. Päivitetyt perinnebiotoopit on osoitettu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa.

Suunnittelualueen suhde voimaan määrättyyn Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoimakokonaisuutta, uusien tuulivoima-alueiden osoittamista ja sähkönsiirron kehittämistarpeita. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetyt perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), pitkän aikavälin kehittämisperiaatemarkintana kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuuston päätöksellä 27.5.2025 (§ 5) ja määrättiin voimaan ilman lainvoimaa maakuntahallituksen kokouksessa 18.8.2025 (§ 92). Maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä tehtiin muutoksenhakuajana 15 kunnallisvalitusta hallinto-oikeuteen. Maakuntahallitus käsitteli valituksiin laaditun lausunnon liiteasiakirjoineen kokouksessaan 17.11.2025 (§ 152), jonka jälkeen se toimitetaan hallinto-oikeuteen (määräaika on 15.12.2025). Yksi valitus kohdistui Kiiskinevan tv-1-alueeseen.

Voimaan määrättyssä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa (MKH 18.8.2025) Kiiskinevan alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 532, Kiiskineva. Kiiskinevan kaavaehdotuksessa osoitetut voimalat sijoittuvat kokonaan maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle tv-1 532.

Jokaisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueesta on laadittu kohdekuvaus, ja niitä tulee hyödyntää tarkemmassa suunnittelussa vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa laadittujen TUULI-hankkeen kohdekorttien sijaan. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava-aineisto kohdekuvauksineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta

<https://www.pohjoispohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>. Kiiskinevan tuulivoimaloiden alueen kohdekuvauksessa (liite 2) on arvioitu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen vaikutuksia. Kohdekuvauksessa on esitetty, miten tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavan eri vaiheissa kaavakartalla osoitettu, ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet tuulivoima-alueen rajaukseen.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa uudistettiin myös tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä ja ne tulivat voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 18.8.2025 (§ 92). Kiiskinevan kaavaselostuksessa on kattavasti esitetty myös suunnittelualueen ja sähkönsiirtoreittien sekä niiden vaikutusalueiden kaavamerkinnot ja määräykset sekä uudistetut tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset sekä arvioitu hankkeen suhdetta näihin.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää myönteisenä, että YVA-selostus- ja kaavaluonnosvaiheiden jälkeen on jatkettu sähkönsiirtoreittien suunnittelua ympäristövaikutusten lieventämiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan uudistettiin tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta: ”Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.”

Yhteenveto

Kiiskinevan alueelle on Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 532, Kiiskineva. Kiiskinevan kaavaehdotuksessa osoitetut voimat sijoittuvat kokonaan tälle alueelle.

	Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan ehdotuksen asiakirjoissa on huomioitu Pohjois-Pohjanmaan liiton kaavaluonnoksesta antama lausunto sekä toisessa viranomaisneuvottelussa antamat kommentit kaavaehdotuksen suunnitteluun. Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan ehdotusvaiheessa voimaloita on siirretty kauemmaksi luontoarvoista ja sähkönsiirtoreittien linjauksia on muutettu vaikutusten lieventämiseksi. Myös vaikutusten arviointia on täydennetty selostukseen. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Kiiskinevan tuulivoimapuiston kaavoitusmenettelyn aikana laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella voidaan varmistua siitä, että Kiiskinevan kaavaehdotusratkaisu on maakuntakaavan mukainen.
Lausunto 4: Keski-Pohjanmaan liitto 21.11.2025	Keski-Pohjanmaan liitto kiittää Reisjärven kuntaa hyvin laaditusta Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksesta. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksessa on huomioitu riittävällä tarkkuudella Keski-Pohjanmaan voimassa oleva maakuntakaava. Tuulivoimaosayleiskaavaehdotukseen tehtyjen selvitysten mukaan tuulivoimalat aiheuttavat maisemavaikutuksia etenkin Lestijärvelle, joita on pyritty lieventämään voimaloiden sijoittelulla. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä näiden vaikutusten lieventämistä. Keski-Pohjanmaan liitolla ei ole muutoin huomautettavaa Reisjärven Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavaluonnokseen.
Lausunto 5: Keski-Suomen liitto 20.11.2025	Keski-Suomen liitto on antanut lausuntonsa Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan luonnoksesta sähköisesti 17.9.2024. Kyseistä lausuntoa ja vastinetta siihen ei ole kuitenkaan esitetty osana kaavaehdotusaineistoa. Keski-Suomen liitto pyytää tarkistamaan, puuttuuko aineistosta mahdollisesti muita lausuntoja. Keski-Suomen liitto huomauttaa, että kaavaselostuksessa esitetty Keski-Suomen maakuntakaavatilanne ei ole ajankohtainen. Keski-Suomessa on voimassa vuonna 2020 lainvoiman saanut Keski-Suomen maakuntakaava sekä sitä tuulivoimatuotannon ja liikenteen osalta muuttanut ja täydentänyt Keski-Suomen maakuntakaava 2040, joka on saanut lainvoiman 1.10.2025. Keski-Suomen liitto ei muilta osin ota kantaa ehdotusvaiheen aineistoihin.
Lausunto 6:	<u>Arkeologia</u> Hankealueelle on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2023 ja täydennysinventointi vuonna 2025 (Kiiskineva tuulipuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi 2023, Heilu oy; Kiiskineva tuulivoimapuistoalueen

Oulun museo- ja taidekeskus

13.11.2025, rakennettu kulttuuriympäristö

19.11.2025, arkeologia

ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen täydennysinventointi 2025, Heilu oy). Hankealueella sijaitsee kymmenen muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä, jotka kaikki ovat tervahautoja. Kaava-alueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset:

- Pukkila (1000052994)
- Niemikangas (1000052996)
- Kauppila (1000052997)
- Kiiskineva (1000052998)
- Pyöriäneva (1000052999)
- Pohjoiskangas (1000053000)
- Pököpohjankankaat (1000053002)
- Katiskankangas 1 (1000053003)
- Katiskankangas 2 (1000053004)
- Soidinneva (1000053017)

Muinaisjäännökset on merkitty kaavaehdotukseen sm-kohdemerkinnällä tai sm-aluemerkinnällä ja siihen liittyvällä indeksinumerolla. Muinaisjäännöksiä koskeva kaavamääräyksen kohtaan on **siten suositeltavaa lisätä myös sm-aluemerkinnän symboli**. Muutoin muinaisjäännöksiä koskeva kaavamääräys on asianmukainen.

Kaavaselostuksen luvussa 5.6 *Arkeologinen kulttuuriperintö* käsitellään arkeologista kulttuuriperintöä. Lukua olisi hyvä selventää **tarkentamalla, mitkä muinaisjäännöksistä sijaitsevat kaava-alueella**. Kohde *Matinneva* (1000052995) ei sijaitse kaava-alueella.

Kaavaselostuksen luvussa 6.11 käsitellään muinaisjäännöksiin liittyvää kajoamismenettelyä. **Museo kuitenkin muistuttaa, että mahdollinen kiinteään muinaisjäännökseen kajoaminen ratkaistaan ensisijaisesti muinaismuistolain (295/1963) 13 § mukaisissa neuvotteluissa osana kaavaprosessia. Luvussa tulee siis tuoda esille 11§ kajoamisluvan lisäksi 13§ mukainen neuvottelu.**

Kaavaselostuksen luvussa 12.4 käsitellään vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön. Luvussa todetaan: "Heinistöntien sekä Pököpohjankankaan läheisyyteen sijoittuvat arkeologiset kohteet sijoittuvat suhteellisen lähelle teitä sekä tuulivoimaloiden aluetta." Vaikutusten arvioinnissa on eriteltävä, mihin muinaisjäännöskohteeseen vaikutus kohdistuu ja eriteltävä vaikutuksen tyyppi: onko kyseessä tielinjan parannustoimet, rakentaminen tms. Muinaisjäännöksistä tulee käyttää muinaisjäännöstunnusta ja kohdenimeä. Kiinteä muinaisjäännös *Kiiskineva* sijaitsee noin 15 metrin päässä energiahuollon alueesta, *Katiskankangas 2* sijaitsee noin kahden metrin etäisyydellä nykyisestä tielinjasta, *Katiskankangas 1* sijaitsee noin 20 metrin etäisyydellä nykyisestä tielinjasta ja *Pököpohjankankaat* sijoittuu aivan tv-alueen rajalle sekä noin 130 metrin päähän tuulivoimalaitoksen ohjeellisesta sijainnista.

Tielinjojen ja sähkölinjojen vaikutusalue ulottuu keskilinjaa laajemmalle, mikä tulee ottaa huomioon vaikutuksia arvioitaessa. Tuulivoimahankkeissa tieverkoston leveys tulee yleensä olla vähintään 4,5-5 metriä leveä ja puustosta vapaaksi raivattava huoltotieaukko noin 10-20 metriä leveä, minkä lisäksi tiealueeseen kuuluvat myös mahdolliset levennykset ja läjitysalueet. Lähellä tietä sijaitsevien muinaisjäännösten kohdalla tulee tien perusparannukseen liittyvät toimenpiteet tehdä tien toiselle puolelle.

Museo huomauttaa, että etäisyydet muinaisjäännöksistä tulisi tarkastella tv-alueeseen eikä voimalan keskiosaan, koska voimalat ja niiden rakenteet voidaan sijoittaa minne tahansa tv-alueelle. Kohteen läheisyys suhteessa voimalaan muodostaa riskin muinaisjäännöskohteen säilymiselle erityisesti tuulivoimalan rakennusvaiheessa, sillä tuulivoimalan rakentamiseen tarvitaan noin 1,5–2 hehtaaria/voimala, mikä sisältää voimalan viereen rakennettavat kokoamis- ja nosturialueet. Tuulivoimapuiston rakentamisen aikana tarvitaan lisäksi väliaikaista varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueita. Nämä asiat tulee ottaa huomioon tuulivoimalan sijoittelussa määritetyllä tv-alueella sekä väliaikaisten toimien ja nostokentän sijainnin suunnittelussa.

Muuttuvan maankäytön tai tielinjojen lähellä sijaitsevat kohteet tulee myös merkitä maastoon ennen rakennustöiden aloittamista. Maastoon merkitsemisen lisäksi kohteet tulee ottaa huolellisesti huomioon jatkosuunnittelussa, että ne eivät vahingoitu rakentamistöissä ja maakaapeleiden asentamisessa.

Rakennettu kulttuuriympäristö

	Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa suunnittelualue on osoitettu tuulivoimaloiden alueena (tv-1 532, Kiiskineva). Maakuntakaavan kohdekuvauksessa todetaan, että Kiiskinevan tuulivoima-alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat mm. valtakunnallisesti arvokkaisiin Reisjärven ja Kalajokilaakson kulttuurimaisema-alueisiin, Kiiskilän maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja yhteisvaikutuksiin muiden tuulivoima-alueiden kanssa. Noin 3 km etäisyydellä voimaloista sijaitsee yksi maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristön yksittäiskohde Vedenpää, johon vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi. Muut lähimmät kulttuuriympäristökohteet, Pikkurata ja Reisjärven raitti (MRKY), sijaitsevat noin 10 kilometrin etäisyydellä. Suunnittelualueen itä- ja eteläpuolilla on runsaasti kylä- ja haja-asutusta. Vakituiset asuinrakennukset sijoittuvat lähimmillään 1,5 kilometrin etäisyydelle voimaloista. Yhteisvaikutuksia muodostuu Kiiskinevan läheisyyteen sijoittuvien muiden hankkeiden kanssa, laajimmat näkymäalueet muodostuvat alueen tuulivoima-alueista Kalajokilaaksoon, Reisjärven pelto- ja järviaukeille ja Lestijärvelle. Hankkeen suunnitellut sähkönsiirtoreittivaihtoehdot sijoittuvat valtakunnallisesti arvokkaalle Kalajokilaakson viljelymaisemat -maisema-alueelle. Haitallisia yhteisvaikutuksia syntyy erityisesti reittien 3 itäosissa reittien suuntautuesssa Pysäysperälle. Oulun museo- ja tiedekeskus pitää hyvänä kaavaselostuksessa esitettyä sähkönsiirron maisemavaikutusten lieventämiskeinoa suosimalla maakaapelointia erityisesti maisemallisesti herkässä Kalajokilaaksossa, tiestön yhteydessä sekä hyödyntämällä olemassa olevia sähkönsiirtoalueita sekä korkeudeltaan matalia ja rakenteiltaan yksikertaisia ja keveitä pylviä. Yhteisvaikutuksia voidaan lieventää myös sijoittamalla useamman hankkeen sähkönsiirto samoihin voimajohdon rakenteisiin. Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole huomautettavaa Kiiskinevan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan kaavaehdotuksesta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.
Lausunto 7: Luonnonvarakeskus, Luke	Luonnonvarakeskuksen aiemmin antama lausunto hankkeen selostusvaiheesta on yhä ajantasainen. Karhun osalta vaikutusten arviointi on yhä melko suppea. Hankealueen ja sen lähiympäristön tiedetään selostuksen mukaan olevan karhun lisääntymiselinympäristöä. Erityisesti yhteisvaikutusten osalta arvioinnit jäävät karhun ja muun lajiston osalta suppeaksi.

25.11.2025

Metsäpeuran osalta Luke toteaa, että tuulivoimahanke muodostaa riskin koko läntisen Suomen ja Suomenselän populaation säilymiselle (myös toiminnallista luontokatoa). Riski muodostuu kaikista niistä rakenteista ja niiden häiriövyöhykkeistä, joita suunnitellaan tai on rakennettu kattavasti koko Suomenselän metsäpeuran populaation alueelle poronhoitoalueelta Pirkanmaalle asti. Vaikka Kiiskinevan tuulivoimahanke oheisrakenteineen ei ole yksittäisenä hankkeena erityisen haitallinen Natura2000-verkostolle, niin sen ympärille on suunnitteilla runsaasti tuulivoimaa.

Luke näkee, että nykyiset puhtaan siirtymän rakentamisen suunnitelmat (erityisesti laajat tuulivoimarakentamiset ja sitä seuraavat runkoverkko ym. lineaarirakenteet) ovat vakava riski koko EU:n ainoalle fennicus-alalajin populaatiolle yhdessä muiden muutosvoimien kanssa. Myös Kiiskinevan aluetta asuttaa lisääntyviä metsäpeuroja.

Luke samalla näkee, että nykyisen puhtaan siirtymän toteutus ja esim. biodiversiteettitavoitteet ovat keskenään ristiriitaisia, koska tuulivoimaa on rakennettu, rakenteilla ja suunnitteilla koko metsäpeuralle tärkeiden Natura2000-suojelualueverkoston välittömään läheisyyteen koko sen läntiselle levinneisyydelle. Eri tavoitteiden yhteensovittamista tarvitaan nykyistä enemmän yli hanke- tai hallinnollisten rajojen kuten myös tuulivoimarakentamista (ja muun maankäyttöä) ohjaavan lainsäädännön kehittämistä, jossa minimoitaisiin haittoja jo ennakolta järkevällä laajamittaisella suunnittelulla. Luke toivoo, että kaavasunnittelussa tämä huomioitaisiin nykyistä paremmin.

Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskuksen aiemmin antama lausunto hankkeen selostusvaiheesta on yhä ajantasainen. Hankealueen ja sen lähiympäristön tiedetään selostuksen mukaan olevan karhun lisääntymiselinympäristöä. Erityisesti yhteisvaikutusten osalta arvioinnit jäivät karhun ja muun lajiston osalta suppeaksi. Yksittäisenä hankkeena Kiiskineva ei ole erityisen haitallinen esim. Natura2000-verkostolle. Mutta Kiiskinevan hanke yhdessä kaikkien niiden hankkeiden kanssa, joita suunnitellaan kattavasti koko Suomenselän metsäpeurapopulaation alueelle, muodostavat vakavan riskin metsäpeuralle. Luke näkee, että eri tavoitteiden yhteensovittamista tarvitaan nykyistä enemmän yli hanke- tai hallinnollisten rajojen kuten myös tuulivoimarakentamista (ja muun maankäyttöä) ohjaavan lainsäädännön kehittämistä, jossa minimoitaisiin haittoja jo ennakolta järkevällä laajamittaisella suunnittelulla.

Lausunto 8:
Suomen metsäkeskus

21.11.2025

Hankkeen valmistelussa ja kaavoituksen yhteydessä on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla (esimerkiksi luo-alueilla) metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsäkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten lakiin metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä (71/2023) (metka) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista.

Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.

Suomen metsäkeskuksen näkemyksiä kaavaehdotusaineistosta

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena siten, että sen perusteella on mahdollista myöntää tuulivoimaloiden rakennusluvut ja toteuttaa tuulivoimahanke.

Tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtoon varatut alueet on merkitty kaavakarttaan ja niiden sijoittelussa on huomioitu luonnon monimuotoisuudelle arvokkaat kohteet. Oikeusvaikutteisissa kaavoissa luo-merkinnät saattavat estää toimenpiteet (esim. ympäristötuki), jotka edellyttävät metsälain voimassaoloa. Ehdotuksessa luo-merkinnöillä merkityt alueet tulee huomioida voimaloiden sijoittelussa joka tapauksessa ja riittää, että ne esitellään kaavan tausta-aineistossa.

Kaavaehdotukseen merkittyjen kohteiden rajaukset ja ko. alueiden suojelun perusteena oleva Metsälaki saattavat muuttua ajan kuluessa ja näin ollen arvokkaiden luontokohteiden huomioiminen tulee tehdä aina tapauskohtaisesti hakuiden yhteydessä.

	Suomen metsäkeskus lausuu, että kaava-alueelle sijoittuvia luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita ei tule merkitä oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan. Metsäkeskus esittää, että luo-merkinnät poistetaan kaavakartasta. Mikäli luo-kaavamerkintöjä ei poisteta, tulee selkeästi esittää, onko kaavamerkinnässä kysymys suunnittelu-, rakentamis- vai suojelumääräyksestä. Alueen metsien ottaminen muuhun kuin metsätalouden käyttöön tulee olla mahdollisimman vähäistä. Suomen metsäkeskus esittää, että kaavaselistukseen arvioidaan toimenpiteet, joilla kaavan rakentamistoiminnan aiheuttama metsäpinta-alan väheneminen eli metsäkato korvataan. Menetykset puuston hiilivarastossa ja puuston hiilensidonnassa tulee arvioida kaava-alueella. <u>Muistutus metsänkäyttöilmoituksen tekemisestä Suomen metsäkeskukselle</u> Metsäkeskus muistuttaa, että maakäyttömuodon muutoksesta (metsien hakkuut mm. voimaloiden ja siirtolinjojen alta) tulee tehdä metsänkäyttöilmoitus Suomen metsäkeskukseen. Mikäli metsänomistaja on saanut metsänkäyttöilmoitusta koskevalle alueelle valtion tukea (Kemera, Metka) viimeisen kymmenen vuoden aikana, tulee saatu tuki maksaa takaisin. Metsäkeskus esittää näissä tilanteissa ensisijaisesti vapaaehtoista palautusta tai tarvittaessa tekee takaisinperintäesityksen Ruokavirastolle.
Lausunto 9: Metsähallitus 13.11.2025	Suunnittelualueella ei sijaitse Metsähallituksen hallinnassa olevia Natura 2000-verkostoon kuuluvia alueita, luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojeluun varattuja valtionmaita. Suunnittelualueen rajauksesta noin neljän kilometrin etäisyydelle ja lähimmistä voimaloista kuuden kilometrin etäisyydelle sijoittuu Metsähallituksen osittain hallinnassa oleva Pitkänevan Natura-alue (SAC, FI1002015) ja luonnonsuojelualue. Kaavaselistuksen mukaan hankkeen tuulivoimaloiden, tiestön tai sähköasemien rakentamisesta tai normaalitoiminnasta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Natura-alueisiin, luonnonsuojelualueisiin tai luonnonsuojeluohjelma-alueisiin. Metsähallitus yhtyy esitettyyn valtion luonnonsuojelualueiden osalta. Metsähallitus esittää maakotkaa ja metsäpeuraa koskevat huomionsa alla.

Metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset

Metsäpeura ei ole Pitkänevan Natura-alueen suojeluperusteena. Luonnonvarakeskuksen, Suomen riistakeskuksen ja Metsähallituksen tekemän asiantuntija-arvion mukaan metsäpeuran lisääminen Pitkänevan Natura-alueen suojeluperusteeksi olisi kuitenkin perusteltua, koska Natura-alueella on lajille hyvin soveltuvia vasanhoitoelinympäristöjä ja alueelta on havaintoja metsäpeurasta.

Lähimpien kaavaehdotuksen mukaisten tuulivoimaloiden etäisyys Pitkänevan Natura-alueesta ja luonnonsuojelualueesta on noin kuusi kilometriä. Metsähallitus katsoo, että kaavalla siten ei todennäköisesti ole suoraa häiriöön perustuvaa vaikutusta Pitkänevan soveltuvuuteen metsäpeuran kesäelinympäristönä. Metsäpeura kuitenkin käyttää laajoja alueita: Natura-alueen metsäpeurat elävät myös sen ympäristössä olevilla soveltuvilla elinympäristöillä. Vaikutukset Natura-alueen metsäpeuroihin muodostuvatkin tätä kautta.

Kaavaselostuksen mukaan vaikutukset metsäpeuraan arvioidaan suuresti kielteisiksi. Vaikutusten lieventämiseksi kesäelinympäristöjä lähimmät voimalat on jo siirretty noin 500 metrin päähän arvioidun vasanhoitoelinympäristön rajasta. YVA-selostuksen mukaan hankkeen aiheuttama häirintävaikutus voi heikentää tai pahimmassa tapauksessa hävittää metsäpeuran vasomis- ja kesäelinalueen, kun metsäpeurat siirtyvät kauemmaksi tuulivoima-alueesta. Metsähallitus toteaa, että nykytiedon mukaan metsäpeura välttää tuulivoimaloita noin viiden kilometrin etäisyydelle vasanhoitoaikana. Siten on jopa todennäköistä, että kaava- aluetta lähimmät suo- ja metsäalueet eivät sovellu enää vasanhoitoelinympäristöksi tuulivoiman tuotantoalueen toiminnan myötä.

Vaikka tehtyjen selvitysten perusteella ei voida sanoa, mikä merkitys on hankealueen ja Natura-alueen välisten vasanhoitoelinympäristöjen heikentymisellä tai häviämisellä alueen metsäpeurakantaan, Metsähallituksen näkemyksen mukaan todennäköisesti Pitkänevan Natura-alueen ja luonnonsuojel ualueen kesäelinympäristöt säilyvät metsäpeuralle soveltuvina.

Maakotkaan kohdistuvat vaikutukset

Metsähallitus katsoo, että tuulivoimarakentaminen kaavaehdotuksessa esitetyllä tavalla ei aiheuta merkittäviä haitallisia maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia. Maakotkavaikutusten arvioinnin (Ecobio Oy, päivitetty 30.6.2025) mukaan Kiiskinevan tuulivoimahankkeen rakentaminen aiheuttaa korkeintaan vähäisiä törmäysvaikutuksia kotkareviirille. Reviirille ei ole aineiston perusteella suunnitteilla muuta tuulivoiman tuotantoa, joten

	yhteisvaikutukset eivät lisää törmäysriskiä tai saalistusalueiden menetyksiä. Metsähallitus pitää hyvänä myös maakotkalle aiheutuvien vaikutusten lieventämiseksi, että pohjoisimpia voimaloita on siirretty kauemmas elinympäristömallin mukaiselta maakotkareviirin ydinalueelta ja potentiaalisilta saalistusalueilta.
Lausunto 10: Ilmatieteen laitos 21.11.2025	Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa: Kuten on todettu aikaisemmissa lausunnoissa 15.01.2024 ja 15.09.2024 (663/03.00.02/2023 ja 500/03.00.02/2024), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavaehdotukseen, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Korjauksena sivulle 146, jossa todetaan, että Ilmatieteen laitoksen lausunnon mukaan tämän hankkeen tuulivoimaloilla ei olisi vaikutuksia säätutkiin: vaikka tuulivoimala-alue sijaitsee yli 90 kilometrin etäisyydellä säätutkista, ei voida yksiselitteisesti todeta, ettei vaikutuksia voisi esiintyä. Tuulivoimalat voivat aiheuttaa häiriökaikuja yli 100 kilometrin etäisyydeltä sääolosuhteista riippuen. Tästä huolimatta voidaan todeta, että näin suurella etäisyydellä vaikutusten arviointia ei kuitenkaan tarvita.
Lausunto 11: Fingrid Oyj 20.11.2025	Tässä kaavalausunnossa ei kuitenkaan voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot. Tämä lausunto koskee vain Fingridin voimajohtoja. Kaavoitusasioiden yhteyshenkilönä Fingridissä toimii Mika Penttilä puh. 030 395 5230. Pyydämme toimittamaan YVA- ja kaava-asioita koskevat lausuntopyynnot Fingridin kirjaamoon osoitteella kirjaamo@fingrid.fi.
Lausunto 12: Puolustusvoimat 6.11.2025	Tuulivoima-alueen suunnittelussa on selvitettävä tuulivoimaloiden mahdolliset vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan. Vaikutusten selvittämiseksi hanketoimijan on pyydettävä Pääesikunnalta lausunto tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä. Tuulivoimahankkeella tulee olla Pääesikunnan hyväksyntä, ennen kuin tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena käytettävä kaava hyväksytään.

	Hanke on huomioinut osallistumis- ja arviointisuunnitelmassaan hankkeen vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan, kuten sensorijärjestelmät. Hankkeen 22.9.2025 valmistuneen tuulivoimaosayleiskaavan selostuksen (ehdotus) mukaan Puolustusvoimat on antanut myönteisen lausunnon. Puolustusvoimat ei näe estettä hankkeelle.
Lausunto 13: Nivalan kaupunki 4.11.2025	Nivalan kaupunki toteaa lausuntonaan, että voimalasijoitteluun ei kaupungilla ole huomauttamista, mutta sähkönsiirtoreitti SVE2A vaihtoehtoon toteutuessa, tulisi sähkönsiirto toteuttaa Kalajokilaakson viljelymaisema-alueella maakaapelilla.
Lausunto 14: Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelut 24.11.2025	Melumallinnusten perusteella valtioneuvoston asetuksen ohjearvoja asunnoille ja vapaa-ajan asunnoille ei ylitetä. Myöskään STM:n antamia sisätilojen pienitaajuisen melun ohjearvoja ei ylitetä. Vakituiset asuinrakennukset sijoittuvat vähintään 1,5 kilometrin etäisyydelle voimaloista. Terveydensuojeluviranomainen kuitenkin suosittelee, että lähtökohtana tuulivoimaloiden suunnittelulle on 2 kilometrin etäisyys paitsi vakituisiin asuinrakennuksiin, myös loma-asuinrakennuksiin. Välkevaikutuksia arvioitaessa Suomen lainsäädännössä ei ole määritelty raja-arvoja tai suosituksia, ja vaikutuksia arvioitaessa onkin suositeltavaa käyttää apuna muiden maiden ohjearvoja. Ruotsissa ja Saksassa annettu maksimisuositus kahdeksan tunnin vuotuisesta varjon välkkeestä ylitetään kahdessa Kiiskinevan tuulivoimapuiston havainnointipisteessä. Teoreettiset maksimisuositukset ylitetään muutamassa havainnointipisteessä. Välkeselvityksen mukaan varjovälkkeestä aiheutuvaa haittaa pystytään kuitenkin lieventämään pysäyttämällä välkettä aiheuttavat voimalat automaattisesti kriittiseksi ajaksi vallitsevien sääolosuhteiden mukaisesti. Terveydensuojeluviranomainen suosittelee hankeaikaisia tarpeenmukaisia varjovälkkeen lievennystoimenpiteitä. Myös sähkönsiirtoreittivaihtoehtoa valitessa tulee huomioida mahdolliset vaikutukset pohjavesialueisiin. SVE3 läheisyydessä sijaitsee pohjavesialue Lähdekangas. Sähkönsiirtoreitti ja sen rakentaminen ei saa aiheuttaa talousvetenä käytettävän pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

	Sähkönsiirtoreitit on mahdollisuuksien mukaan suunniteltava niin, että käytetään jo olemassa olevia johtokäytäviä. Hankkeessa on huomioitava, että maisemavaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Osayleiskaavaehdotus on laadittu alueidenkäyttölain (AKL) 77 a §:n mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää rakentamisluvan myöntämisen perusteena. Alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden sijoittumisalueet (tv-1) sekä energiahuollon alueet (EN-1). Kaava-alueella on merkittäviä luontoarvoja, kuten luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita (luo-1–luo-4), uhanalaisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja sekä vesilain mukaisia suojeltavia luontotyyppejä. Lisäksi alueella sijaitsee muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä (esim. tervahaudat), joiden säilyminen on turvattava. Alue on myös metsäpeuran vasomisaluetta, mikä edellyttää erityistä huomiointia rakentamisen ajoituksessa. Kaavamääräyksissä on annettu rakennusvalvontaviranomaisen kannalta riittävät määräykset rakentamisluvan myöntämisen perusteeksi.
Lausunto 15: Järviseudun jätelautakunta 30.10.2025	Järviseudun jätelautakunnalla ei ole lausuttavaa.

Muistutus no. pvm.	Muistutus
Muistutus 1: 24.11.2025	Olen ja olemme selvittäneet kuka tai mikä taho kunnassa käsittelee muistutukset ja lausunnot. Koska jäi epävarmuus sekä yleisötilaisuudessa kuullun että viestinnällä saadun tiedon perusteella, miten asia on, lähetän muistutukseni sekä Reisjärven kunnalle, että suoraan Yhteysviranomaiselle. Samoin se jäi epäselväksi tulemmeko saamaan yhteenvedon muistutuksista ja lausunnoista kuten edellisillä kierroksilla on tapahtunut. Tämän osuuden protokolla on kovin sekavan oloinen eikä valitettavasti herätä luottamusta tuleeko muistutukset käsiteltyä asianmukaisesti ja objektiivisesti. Pieni pelko jäi kaavaehdotuksesta järjestetyn tilaisuuden jälkeen, tuleeko muistutus käsiteltyä ja huomioitua. Kuntaan lähetin yleisötilaisuuden jälkeen vajaa kymmenen kysymystä, joihin tilaisuudessa ei ehditty vastata. Tilaisuudessa saadun ohjeistuksen mukaan kysymykset lähetin kuntaa. Niistä ei sen jälkeen olekaan kuulunut mitään. sama pelko on nyt tämän muistutuksen osalta. Valitettavasti luottamus on aika kovilla. <u>1. Äänen ja välkkeen häiriöt</u> Järvet lisäävät 320 metristen myllyjen häiriövaikutusta. Häiriöalue kasvaa oleellisesti. Samalla tapahtuu hiljaisten ja pimeiden alueiden häviäminen. Tuulivoimaloiden ääni ja lapojen aiheuttama varjostus eivät ole irrallisia ilmiöitä. Kun ne esiintyvät samanaikaisesti, ne heikentävät asumisviihtyvyyttä ja vapaa-ajan käyttöä etenkin lähimmillä asuin- ja loma-alueilla enemmän kuin yhden haittavaikutusten arvioiminen antaa ymmärtää. Selostuksessa ei ole yhdistetty vesielementtiä melun, välkkeen tai heijastumien arviointiin. Nämä häiriövaikutukset on käsitelty erillisinä teknisinä selvityksinä (meluselvitys, välkeselvitys, maisemaselvitys). Vesistöjen roolia ei ole nähty merkittäväksi tekijäksi häiriövaikutusten syntymisessä tai leviämisessä. Vesistöt (lammet, ojitukset, vesistöt) kuitenkin vahvistavat ja kantavat tietyissä olosuhteissa ääntä pidemmälle.

Mallinnus ei sisällä vesipintojen mahdollisia heijastuksia tai äänen kulkeutumisen muutoksia. Vesielementin ja häiriövaikutusten yhteisvaikutuksia ei ole selostuksessa käsitelty, mikä on selkeä aukko ja puute arvioinnissa.

2. Maatuulivoiman ja siihen liittyvän infrastruktuurin rakentamisen **vesistövaikutuksista**, sekä tuulivoiman ja muun maankäytön yhteisvaikutuksista ei toistaiseksi ole riittävästi tutkittua tietoa. Tutkimus valmistuu vuoden 2027 lopussa. On perusteltua odottaa tutkimuksen valmistumista, jotta Kiiski nevan hankkeessa voidaan hyödyntää ratkaisuja vesistöriskien vähentämiseksi.

Hankealueella sijaitsee kaksi lampea (Vehka lampi ja Ristilampi) sekä ojia. Hanke sijoittuu Kalajoen päävesistöalueelle, jonka kautta vedet virtaavat Reisjärven ja Vuohjärven kautta Haapajärveen. Korpinen, jonka rannoilla useita loma-asuntoja sijaitsee alle 2 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Kiiskinevan tuulivoimaosayleiskaavan selostuksen mukaan 1,5 kilometrin etäisyydellä voimaloista on kolme vapaa-ajan asuntoa VE1-vaihtoehdossa.

Rakentamisvaiheessa suunnitelman mukaan seurataan vesistöjen vedenlaatua. Selostuksessa on suuri puute, ettei seurattaisi rakentamisen jälkeen. Veden laadun seuranta tulee edellyttää hanketoimijalta vähintään 5 vuotta voimaloiden valmistumisesta.

Tärinän vaikutukset maapohjan kautta, kaivettujen alueiden vesien virtausmuutokset ja vaikutukset järvien vedenlaatuun ovat todellinen ongelma. Esim. voi olla yksi syy Lestin olemattomiin muikkusaaliisiin. Nyt tuodaan itärajalta Puruvedeltä. Lisäksi keväällä 2025 Lesti järven jään pinnalla oli eri puolella järveä turvelauttoja, joiden alkuperä ei selvinnyt vaan jäi ELY:n toimesta lähinnä arvaukseksi mikä ilmiön oli aiheuttanut. Tässä jo oivallinen peruste velvoittaa seurantaan asian suhteen. Veden laadun huononeminen vaikuttaa mm kala kantaan ja on esteettinen haitta vapaa -ajan asukkailla sekä lisää sinilevän kehittymisen riskiä.

Selostuksessa vesielementin osalta häiriövaikutukset arvioidaan rajallisiksi ja hallittavissa oleviksi, kun rakentamisessa noudatetaan suojelusuunnitelmia ja ohjeistuksia. Selostuksessa ei kuitenkaan ole yhdistetty vesielementtiä melun, välkkeen tai heijastumien arviointiin. Vesielementin vaikutusta melun leviämiseen ei ole arvioitu erikseen eikä mallinnus sisällä vesipintojen mahdollisia heijastuksia tai äänen kulkeutumisen muutoksia. Kuitenkin näkemäanalyysistä voi päätellä, että esimerkiksi Korpiselle (1,5 km etäisyydellä) voimalat tulevat näkymään täysin ja täysimääräisenä. On suuri puute mm vapaa-ajan asukkaita,

metsästysmatkailijoita ajatellen, jos tässä vaiheessa ei ole edes arviointimateriaalia melu-välke- ja maiseman osalta niin, että vesielementti olisi huomioitu arvioinnissa. Tämä ennakoit haastavia aikoja voimaloiden toiminnan aikana, mikäli ne aiheuttavat häiriötä alueen asutukselle.

3. Myllyjen koon kasvaessa myös haitat kasvavat laajemmalla alueella. A-insinöörien selvityksen mukaan on käytetty meluselvitystä, joka perustuu ISO 9613-2-standardiin ja ympäristöministeriön ohjeeseen vuodelta 2014. Voimaloiden enimmäiskorkeus 320 metriä. On huomioitavaa, että Suomessa ei ole vielä käytännön kokemusta tämän kokoluokan voimaloista. Todellista mittausdataa 320 m voimaloista ei ole Suomessa. Tästä johtuen mallinnus ei voi täysin varmistaa todellisuutta.

Vuonna 2014 Suomessa ei ollut kokemusta näin suurista voimaloista (nykyiset tyypillisesti 230-270 m). Ohje ei sisällä erityisiä lisä parametreja korkeuden vaikutuksista, kuten **lajojen amplitudimodulaatio** (vaihteleva ääni, joka voi korostua korkeissa voimaloissa), **äänien kantavuus korkeammalta lähteestä** (320 m napakorkeus voi muuttaa leviämistä) ja **vesistöjen ja avointen maisemien vaikutus** (heijastukset ja kantavuus).

Meluvaikutuksia ei voi täysin ennakoida, koska teknologia on muuttunut. Tämä tekee arvioinnista väistämättä osittain teoreettisen ja altistaa sen epävarmuuksille, erityisesti korkeuden ja vesielementin osalta.

Nostan seuraavaksi muutamia **havaittuja puutteita selostuksesta: Vesielementtien sivuuttaminen:** mallinnuksessa vesistöjen vaikutus melun leviämiseen on asetettu kertoimeksi 0,0. Mahdollisia heijastuksia ja äänen kantavuutta vesistöjen yli ei ole huomioitu eikä arvioitu lainkaan. **Turbulenssien vaikutukset:** Voimaloiden sijoittelussa on huomioitu etäisyydet, mutta ei tarkkaa analyysiä 320 m voimaloiden aiheuttamasta heräteturbulenssista.

Melumallinnus ei sisällä amplitudimodulaatioin (vaihtelevan äänen) vaikutusta, joka voi lisätä häiritsevyyttä. **Rakenteellinen kuormitus ja epävarmuus:** Sijoittelussa on huomioitu kuormitus, mutta ei 320 metrin voimaloista. Arviointi perustuu valmistajatietoihin ja kansainvälisiin standardeihin, ei kotimaiseen kokemukseen. **Rakentamisen aikaiset vaikutukset:** Arvioitu tilapäisiksi, mutta sääolosuhteiden ja turbulenssin yhteisvaikutuksia ei ole huomioitu. **Ohje vuodelta 2014:** ei ota huomioon uusien voimaloiden suurempaa napakorkeutta ja tapojen pituutta, mikä voi muuttaa äänen käyttäytymistä.

On tarpeen tehdä lisämittauksia ja pilotointia niin, että kenttämittaukset vastaavan kokoluokan voimaloista ulkomailla ja vertailu mallinnuksiin. Tarvitaan turbulenssin mallinnus, vesistömallinnus, jossa on erillinen selvitys vesistöjen vaikutuksesta meluun ja heijastuksiin. Tarvitaan kansainvälinen vertailu, jossa hyödynnetään kokemuksia maista, joissa 300+ metrin voimaloita on jo käytössä (esim. Saksa ja Tanska). Sen jälkeen verrataan melumittauksia ja häiriöraportteja Suomen mallinnuksiin. Lisäksi rakentamisen aikataulutuksessa häiriöiden vähentäminen huomioimalla sääolosuhteet ja työmaavaiheiden ajoitus. Tehdään sääolosuhteiden ja työmaamelun yhteisvaikutusten arviointi. Esimerkiksi talviaikaan ääni kantaa pidemmälle. Metsä peuran vasomisaika kesällä rajoittaa rakentamista kesäaikaan, joten talvi lienee rakentamisen aikaa, joten on ennakoitavissa, että rakennuksen äänet tulevat kantamaan pitkälle.

Nykyinen arviointi ei riittävästi huomioi vesielementin vaikutuksia, turbulenssia eikä amplitudimodulaatiota. Lisäksi 320 m voimaloiden osalta arviointi perustuu teoreettisiin lähtötietoihin ilman kotimaista kokemusta. Näiden puutteiden vuoksi melu- ja häiriövaikutusten todellista laajuutta ei voida varmuudella arvioida. Selostus ei sisällä lainkaan riskitaulukkoa turbulenssista ja melumallinnuksesta, josta olisi nähnyt yhdellä silmäyksellä mitä on huomioitu ja mitä ei. Tästä johtuen käytetty arviointi voi aliarvioida melun ja häiriövaikutusten todellisen laajuuden.

Edellä esiin nostettujen tekijöiden vuoksi on ehdotonta, että Reisjärven kunta edellyttää, mikäli hankkeen annetaan edelleen edetä, **Ympäristölupaa**. Se on ehdoton vaatimus, jotta välttyään 1 o vuoden oikeustaisteluilta. Näyttöä löytyy oikeustapauksista Suomessa. Oikeus on määrännyt hankehakijaa hakemaan (Luhanka) ympäristöluvan. Sen kautta on helpompi vaatia toimenpiteitä häiriöiden lisääntyessä myös myllyjen vanhetessa. Samoin se turvaa tilanteessa, jossa ei ole suoritettu arviointia lainkaan tietyistä häiriöelementeistä, kuten Kiiskinevan tuulivoimahankkeessa on käymässä.

4. Kainuun metsäpeuralauma on kutistunut oleellisesti myllyjen takia. Näin käy myös täällä. Suomenselän metsäpeurakanta on erittäin harvinainen, peruskanta. On erittäin suuri riski, että natiivikanta on tuhoutumassa hankkeen toteutuessa, kun otetaan huomioon, miten paljon kaikkiaan on tulossa tuulivoimaloita alueille, jotka ovat metsäpeurojen vasomisaluetta, kesäkauden laiduntamisaluetta ja niiden vaellusaluetta. Hankkeessa ei puhuta minkään muun kuin vasomisalueeseen kohdistuvista lieventämistoimista, joiden vaikutuksista ei edes vielä ole tietoa onko ne riittävät. Luke:n Tuuliriistahanke, joka selvittää tuulivoiman ja metsäneläinten

vaikutuksia ja kehittää ohjeita lajien elinympäristövaatimusten huomioon ottamiseksi tuulivoimarakentamisessa on vielä työn **alla**. Kyseisessä tutkimuksessa kartoitetaan myös metsästäjien näkemyksiä ja kokemuksia tuulivoiman vaikutuksista metsästykseseen. Kiiskinevan tuulivoimahankkeen vaikutusalueella on mm Erä-Korpisen metsästysmatkailua, jonka toiminta on vaarantumassa niin riistan osalta kuin häiriövaikutusten osalta.

5. Ekologisten reittien tuhoutuminen. Toisaalta ei ole huomioitu jo rakennettujen ja tuulimyllyrakentamisen yhteisvaikutuksia metsäpeuran ja muiden direktiivilajien selviämiseen. Varovaisuusperiaate ennakoi kiristyksiä ohjeistuksiin vuoden 2027 jälkeen. Siinä erittäin merkittävä syy keskeyttää Kiiski nevan tuulivoimahanke. Esimerkiksi Toholampi-Lestijärvi tuulivoima hanke (49 voimalaa) on keskeytetty. Metsähallitus mm puoltaa näkemystä, jonka voimaloita voidaan rakentaa vasta sitten, kun on suuri varmuus siitä, että metsäpeuralle ei aiheudu siitä lisähaittaa. Samoin Pohjois-Pohjanmaan liitto ja ELY-keskus korostivat lausunnoissaan, että metsäpeuran tärkeiden esiintymis- ja vasomisalueiden sekä kesä- ja talvilaidunten välisten vaellusreittien säilyminen on turvattava. Natura-alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilyminen riittävän vahvoina on välttämätöntä. ELY painottaa varovaisuusperiaatetta, koska ekologisten reittien tuhoutuminen voi pitkältä aikavälillä heikentää lajien selviytymistä. A- insinöörien selostuksessa käytetään paljon varovaisia ja epämääräisiä ilmaisuja kuten "pyrity", "ei katkaisisi" mikä jättää epäselväksi, millä konkreettisilla toimilla ekologisten yhteyksien säilyminen todella turvataan. Painopiste on hankealueen sisäisissä ja lähialueen Natura-kohteissa (esim. Pitkneva, Vuohajärvi). Selostuksessa ei ole konkreettisia linjauksia P-Pohjanmaan, K- Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan välisten ekologisten yhteyksien turvaamisesta. Maakuntien rajat ylittävien viheryhteyksien säilyminen jää arvioinnissa avoimeksi eikä selostuksessa esitetä konkreettisia ratkaisuja niiden turvaamiseen.

6. Eu-direktiivin suojelumerkityksen aliarviointi johtaa asian tarkistamiseen Eu:lta, jotta direktiivin noudattamatta jättämisen taloudellinen merkitys (sanktiot) aukeaa hankehakijoille ja kunnille. Etelä-Pohjanmaan ELY on painanut jo jarrua, koska suojeludirektiivin taloudellinen merkitys alkaa aueta sillekin.

A-insinöörien selostuksessa on hyvin ristiriitainen näkemys EU-direktiivien suojelu merkityksestä. Toisaalta todetaan, että hankealueelta ei ole havaintoja luontoja lintudirektiivin mukaisista lajeista. Samalla kuitenkin tunnustetaan, että alueen yli kulkee kurjen päämuuttoreitti ja että alueella on runsas metsäpeurakanta. Saukon

ja viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikat on rajattu ja todettu, että ne kuuluvat luontodirektiivin suojaan. Mihinkäs se alueen maakotka kuuluu?

EU-direktiivin suojelumerkitys tunnistetaan, mutta konkreettiset keinot jäävät kuitenkin yleisluonteisiksi, eikä maakuntien välisten ekologisten yhteyksien turvaamisesta ole selkeitä ratkaisuja.

7. Tuulivoiman osalta on kesken myös **muita tutkimuksia**, joiden valmistumista tulee odottaa ennen kuin hanketta voidaan edistää. Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hanke pyrkii edistämään kestäväää tuulivoimarakentamista maakunnassa tuottamalla tietoa tuulivoimatuotannon soveltuvuudesta. Kolmas keskeneräinen tutkimus on ELY-keskuksen TURRI-hanke, joka tutkii tuulivoiman rakentamisen vesistövaikutuksia muuttuvassa ilmastossa ja tunnistaa vesienhoidon vaihtoehtoja. Tutkimuksessa selvitetään maatuulivoimahankkeiden vesistövaikutuksia sekä kumuloituvia vesistövaikutuksia muun maankäytön kanssa muuttuvissa vesi- ja ilmasto-oloissa. Siinä myös etsitään ja arvioidaan ratkaisuja ja yhteistyömahdollisuuksia vesistöriskien vähentämiseksi.

8. **Kuntakyselyjen tuloksia** ei ole huomioutu aidosti päätöksen teossa. Tuulivoimahanketta ei tule edistää ennen kuin on tehty uusi kuntalaiskysely sekä varsinaisille asukkaille että vapaa-ajan asukkaille, niin että tieto kyselystä ja vastausmahdollisuus on tiedossa kattavasti. Nyt tiedon saanti sekä hankkeesta että kyselystä on ollut sattumanvaraista erityisesti vapaa-ajan asukkaita ajatellen, jotka tulevat hyvin usein muualta kuin Reisjärveltä. Reisjärven kunta on laiminlyönyt erittäin pahasti tiedottamisen ja tiedottamisvastuun, jonka hankeviranomaisen totesi yleisötilaisuudessa olevan Reisjärven kunnalla. Reisjärven kunta ei ole hyödyntänyt käytössään olevaa postitusrekisteriä, joka heillä käytössä jokaisesta kiinteistöstä, joita mm Korpisen vapaa-ajan asunnoista on olemassa. Mökkiläisten informointi on ollut ala-arvoista ja puutteellista.

9. **Maisemahaitta** ja korvaukset siitä on jätetty huomiotta varsinkin myllyjen lähiasukkaiden kohdalla. ELY-keskus on huomauttanut useissa muissa tuulivoimahankkeissa maiseman osalta seuraavaa. Koska valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ei ole suoraan suojeltu lainsäädännöllä, ne eivät aiheuta suoraa estettä toteuttamiselle. Vastuu näistä asioista jääkin kunnalle ja viime kädessä kunnanvaltuustolle. Reisjärvellä on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Reisjärven Keskikylä-Kangaskylä-Reisjärvi. Reisjärven kulttuurimaisemat (6-15 km sisällä tuulivoimaloista) ovat jopa lähempänä kuin Kalajokilaakson

viljelymaisemat, jotka mainittiin yleisötilaisuudessa. Kulttuurimaisemia ei mainittukaan hanketoimijan toimesta eikä kunnan edustajat tunnu olevan huolissaan voimaloiden maisemahaitasta kulttuuri maisemille. Kun verrataan A-insinöörien karttaa ja Etha Oy:n näkemäanalyysikarttaa voidaan havaita arvio voimaloiden näkyvyydestä kulttuurimaisema-alueelle olevan 6-11 voimalaa. Eli maksimivoimalamäärä on näkyvissä voimakkaimmilla väreillä kuvattuna alueelle, joka luokitellaan Reisjärven kulttuurimaisemaksi niin Reisjärven kirkonkylän, keskustan kolmen järven alueella kuin Kangaskylässä. Toki näkemäanalyysikartta on niin epäselvä ja epätarkka, että sitä on vaikea tarkasti lukea.

10. **Näkemäanalyysikartta**, jossa analyysi tehty 30 km etäisyydelle on äärettömän epätarkka. Ehkäpä tämän epätarkkuuden vuoksi en edes aluksi huomannut, että myös Pitkäjärven osalta on tehty näkemäanalyysi. Kartassa on erittäin heikosti esitetty mm järvien nimet, voi jopa todeta, ettei se yksilöi vesistöjä nimeltä. Henkilö, joka ei tunne Reisjärven ympäristöä, seutua ei osaa paikallistaa missä mikään järvi on. Vesistöt ovat visuaalisesti suttuisia ja vaikeasti erotettavissa maastosta. Esimerkiksi Korpisen järveä, joka peittyy tummimmalla värillä (eli suurin näkyvyys 9-11 voimalaa) ei sen nimeä näy lainkaan. Kartta tarjoaa yleiskuvan voimaloiden näkyvyydestä, mutta sen luettavuudessa ja paikkatarkkuudessa on merkittäviä puutteita, jotka heikentävät sen käyttökelpoisuutta maisemavaikutusten arvioinnissa. Myös maastotarkkuudessa on parantamisen varaa. On kyseenalaista riittääkö käytetty tarkkuus erottamaan rantojen ja vesistöjen vaikutuksia näkyvyyteen. Puuston vaikutus on yleistetty eikä huomioi paikallisia eroja.

11. Hanketoimijalta olisi tullut ja tulee edelleen edellyttää karttasovitetta, johon istutettu kaikki ns. havainnekartat päällekkäin, jotta saadaan jonkin näköistä **kokonaiskuva voimaloiden vaikutuksista** mm maisemaan meluineen. Nyt sellaista ei ole käytettävissä vaan kartoissa on kuvattu yksittäisiä elementtejä erikseen eikä ole tehty kokonaisarvioita näistä haittavaikutuksista.

Haittavaikutukset tulee arvioida kokonaisuutena, eikä vain irrallisena selvityksinä kuten nyt selostuksessa esitetään luvussa 12 "Osayleiskaavan vaikutukset" Eri vaikutusluokat (melu, välke, maisema, luonto, liikenne, viihtyvyys jne.) on arvioitu erillisinä osa-alueina. Tämä lähestymistapa jättää vaikutukset irrallisiksi toisistaan, vaikka todellisessa elämässä ne esiintyvät samanaikaisesti ja muodostavat yhdessä merkittävän kokonaisvaikutuksen Reisjärven asukkaiden elinoloihin ja ympäristöön. Asukkaiden kannalta on merkittävää se, että nämä vaikutukset esiintyvät samanaikaisesti ja muodostavat yhdessä kokonaiskuvan, joka on

huomattavasti raskaampi kuin yksittäisten vaikutusten tarkastelu antaa ymmärtää. Hanketoimijalta tulee edellyttää vaikutusten yhteisvaikutusta havainnollistaa ei vain sanallisesti vaan myös kokonaisarvioinnin työkaluilla; esim. **kartta-analyysi**, jossa päällekkäiset vaikutusalueet visualisoidaan kartalla (melu, välke, maisema), **vaikutusmatriisi**, jossa eri vaikutukset risteytetään ja arvioidaan niiden päällekkäisyyksiä ja yhteisvaikutuksia esim. melu+ maisema= asumisviihtyvyyden heikkeneminen, kuten hanketoimija on yhden haittavaikutuksen arvioinnissa käyttänyt tulee käyttää myös vaikutusten yhteisvaikutuksessa antaa **eri vaikutuksille painoarvoja** ja laskea yhteisvaikutuksen tasoja.

Lisäksi on huomioitava, että eri haittavaikutuselementtien arvioinneissa on puutteita mm vesielementtiä ei ole huomioitu niin melun kuin välkkeen osalta eikä maisema-arvioinnissa. Kun nämä edellä olevat huomioidaan ja arvioidaan vaikutukset kokonaisuutena, on sillä paremmat mahdollisuudet havainnollistaa asukkaiden todellista kokemusta, mikä nykyisellään selostuksessa jää todella ohueksi ja kauaksi ihmisten ja ympäristön arkitodellisuudesta. Hankkeen haittavaikutukset eivät ole vain yksittäisiä häiriöitä, vaan niiden yhteisvaikutus muuttaa merkittävästi Reisjärven elinympäristöä ja ihmisten elinoloja. Tämä tulee huomioida kaavoituksen ja lupamenettelyn arvioinnissa.

12. Selostuksesta ei käy ilmi, että hanketoimija olisi käsitellyt voimaloiden tuottamia haittavaikutuksia siten, että niitä olisi tarkasteltu millaisen **kokonaisvaikutuksen** ne muodostavat yhdessä **palkalliseen elämään**. Selostuksessa kyllä käsitellään yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa, mutta kyseisen hankkeen aiheuttamien yksittäisten haittavaikutusten yhteisvaikutus jää käsittelemättä. Jos ajatellaan, että tämä sama menettelytapa toistuu kaikissa muissakin hankkeissa jää hankkeiden muodostama yhteisvaikutus kovin pliiiseksi, kun yksittäisenkään hankkeen yhteisvaikutukset eivät tule julki arvioissa. Tämä lähestymistapa jättää vaikutukset irrallisiksi toisistaan, vaikka todellisessa elämässä ne esiintyvät samanaikaisesti ja muodostavat yhdessä merkittävän kokonaisvaikutuksen Reisjärven asukkaiden elinoloihin ja ympäristöön. Tämän lisäksi jää näiden edellä mainittujen tekijöiden huomioiminen kiinteistön arvon laskuun, maisemaan ja sitä myöten näiden haittojen korvausmenettelyyn.

Kaikkien haittavaikutusten yhteisvaikutus näkyy lopulta siinä, miten ihmiset kokevat oman elinympäristönsä: rauhallisuuden, turvallisuuden ja viihtyvyyden. Vaikka yksittäinen vaikutus olisi siedettävä, niiden kasaantuminen muuttaa arjen kokemusta merkittävästi. Tätä hankkeessa ei ole huomioitu eikä käsitelty.

Hankkeen vaikutusten arviointia tulee täydentää yhteisvaikutusten kokonaisarviointilla, jotta päätöksenteossa voidaan huomioida todellinen vaikutus Reisjärven elinympäristöön ja elinoloihin.

13. Kunta antanut lausuntoja naapurikuntien voimaloista. Lausunnossaan Pajuperänkankaasta Reisjärven kunnan mukaan niitä ei saa tuoda kahta kilomeriä lähemmäksi pysyvää asutusta ja loma-asutusta, koska on herännyt huoli tuulivoimaloiden vaikutuksesta asukkaiden hyvinvointiin ja asumisviihtyvyyteen. (mm. Haapajärven Pajuperänkangas) Nyt Kiiskinevan kohdalla ollaan hyväksymässä tuoda voimalat lähemmäksi (1,5 km) kuin tuo 2 kilometriä. Ei ole tasapuolista kohtelua omia kuntalaisia ja mökkiläisiä kohtaan. Tämä epäkohta tulee korjata ja muuttaa minimietäisyys lähimpiin kiinteistöihin min 2 kilometriä.

Kunta on todennut samaisessa lausunnossaan huolen liittyen maankäytön rajoittamiseen; tuulivoima-alue rajoittaa erityisesti vaikeuttaen uusien pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen alueiden rakentamista ja käyttöä. Nyt kuitenkin kunta on antamassa vihreää valoa tuulivoiman rakentamiselle omassa kunnassa välittämättä rajoitteesta, josta se on ollut huolissaan naapuri kuntaan rakennettavan tuulivoimaloiden tuomasta rajoitteesta Reisjärven puolelle. Lausunnossaan kunta on nostanut esiin myös huolen tuulivoimaloiden aiheuttamista melu- ja varjostusvaikutuksista, jotka ulottuvat kunnan rajojen sisäpuolelle. Miksi kunta ei enää ole huolissaan näistä haitoista, kun kyse oman kunnan sisälle rakennettavista voimaloista?

Kunnan kanta on erittäin ristiriitainen. Samaisessa lausunnossa kunta on viitannut kyseisen alueen luontoarvoihin, kuten ko alueen riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueeseen ja Natura-alueisiin, ja ilmaissut huolensa niihin. Kiiskinevan tuulivoimahankkeessa kunta ei kuitenkaan ole ollut huolissaan omista paikallisen riistanhoitoyhdistyksen tai Korpisen alueella olevan metsästysmatkailu Erä Korpisen toiminnan häiriintymisestä tai miten haittavaikutuksia voidaan minimoida, jotta toiminta voi jatkua kuten tähän asti myös metsästyksen, että siihen liittyvän matkailun osalta. Erä-Korpinen on aiemmin jättämässään lausunnossa hankkeesta vedonnut 2 kilometrin minimi etäisyyteen, ellei tehdä päätöstä, ettei voimaloita rakenneta lainkaan. Reisjärven kunnanhallitus on antanut virallisia lausuntoja sekä YVA-menettelyn aikana että myöhemmin Haapajärven Pajuperänkankaan osayleiskaavan valmisteluvaiheessa, pitäen kiinni alkuperäisistä huolenaiheistaan. Miten on mahdollista, että nuo samat huolenaiheet eivät nyt kosketa reisjärvisiä mistä oltiin

	huolissaan Haapajärvelle rakennettavien voimaloiden vaikutuksista Reisjärven puolelle. Vahvoja perusteita keskeyttää kaavoitus ja tehdä uusinta arvio asiasta. LOPUKSI: Kiiskinevan tuulivoimahankkeen materiaali on vaikeasti saavutettavissa ja kovin levällään. Kokonaisuudessaan prosessia leimaa epädemokraattisuus tavallista kuntalaista kohtaan.
Muistutus 2: 23.11.2025	Huolimatta siitä, että Yhteysviranomainen on käynyt Reisjärven kunnan kanssa neuvottelut Kiiskinevan ehdotusvaiheen asiakirjoista, niin myöhemmin perustelen, miksi Kiiskinevan tuuliteollisuusalueen valmistelu tulisi vähintäänkin : A) keskeyttää vuoden 2027 loppuun saakka B) tai vähentää vaihtoehdon VE2 yhdeksän myllyä viitteen ja mataloittaa myllyjen korkeutta oleellisesti C) tai toimia vaihtoehto V0 mukaan: Maakuntakaavassa oleminen ei tarkoita sitä, että on pakko rakentaa korkeudeltaan ylimitoitettuja tuuli myllyjä. Reisjärven kunnassa 29.10.2025 pidetyssä Kiiskinevan ehdotusvaiheen yleisötilaisuudessa esitetyn kysymyksen vastauksen perusteella kunnassa ei tiedetä varmaksi, kuinka nämä muistutukset ja pyydetty lausunnot Reisjärven Kiiskinevan tuuliteollisuushankkeen ehdotusvaiheeseen tulisi käsitellä. Kuka niistä yhteenvedon lopulta tekee ja lähetetäänkö yhteenvedo jonnekin vai ei? Todennäköisesti kuulemma kunnan tekninen johtaja tekee yhteenvedon. Lisäksi epäselvää on, että kunnan viranomaisen tekstivastauksen perusteella niistä tehty yhteenvedo LUULTAVASTI lähetetään mm. ELY-keskukselle ja hankehakijan edustajille. Sen vuoksi katson, että prosessin läpinäkyvyyden ja kuntalaisten oikeusturvan kannalta on syytä toimittaa muistutukset Kiiskinevan valmistelusta myös suoraan ELY-keskukselle. Koko tämä Kiiskinevan prosessi ilmentää tuulivoiman valmistelun puutteita kuntamme hallinnossa. Valmistelu ei täytä hyvän hallintotavan peruseriaatteita esim. valmistelun tasapuolisuuden osalta vaan asettaa kuntalaiset eriarvoiseen asemaan esim. tuuliteollisuudelta tuottoja saavien ja toisaalta tuuliteollisuudelta saamatta jäävien haittakorvausten osalta. Kunnan rooli on ollut valmistelussa kyseenalainen, koska kunta on saamassa mailleen ainakin yhden tuulimyllyn. Siksi on selvää, että haittoja ja riskejä ei ole haluttu selvittää. Ei ole ei ole esitetty edes vähimmäisvaatimusta eli Ympäristölupaa niiden kuntalaisten suojaksi, jotka joutuvat vuosikymmeniä haitoista kärsimään.

Kunnan kaavoitusvalmistelussa on jäänyt kuntaan, sen asukkaisiin ja maanvuokraajiin mahdollisesti kohdentuvat taloudelliset ja muut riskit kartoittamatta ja kuntalaisille kertomatta: 1.) EU:n mahdolliset lainsäädännölliset kiristykset uhanalaisten eläinten uhanalaisuuden kasvattamiseen ja siitä seuraavien seurausten kiristymiseen on valmistelussa jäänyt huomiotta. 2.) Samoin on jätetty esittämättä EU:n mahdolliset lisävaatimukset Suomessa kierrätyksen parantamiseen. Näin riskeinä esiin nousevat anturan purkamiset maanpinnan ennallistamisen sijaan. 3.) Maanvuokraussopimuksen tehneiden maanomistajien sekä kunnan taloudellinen riskivastuu kasvaa valtavasti, koska yhden myllyn purkaminen maksaa tällä hetkellä 550 000.€ - 850 000 € / mylly. Maanvuokraajilta eikä kunnalta tuollaista rahaa löydy. Viimeisessä vaiheessa lasku lankeaa kunnan maksettavaksi. Viimeistään siinä vaiheessa kunnan itsenäisyys on tiensä päässä. Kunta vaatii kunnan konserniin kuuluvilta yhtiöiltä periaatteet, joilla riskienhallinta on järjestetty, mutta keskushallinto omassa toiminnassaan laiminlyö riskien kartoituksen, vaikka riskien tunnistaminen koskee sitäkin.

Nyt on puhuttu vain tulevasta rahasta, joka "ilmaiseksi" kilahtaa maanomistajan ja kunnan pussiin. Käyttökohteetkin on mietitty valmiiksi: esim. vanhustenhoito. Unohdetaan, että soteasiat ovat Pohteen vastuulla. Tällaisella mielikuvapuheella on lobattu kunnan asukkaita tuulivoimateollisuuden taakse.

Suomessa on kokemusta riskien unohtamisesta, kun uusi ja käyttökelpoinen materiaali on saatu hyödynnettäväksi. Asbesti on ollut yksi pahimmista ihmisten sairastuttajista kaivos- ja rakennusteollisuudessa. Tällä kertaa on herätty mm. lasikuituveneiden hartsin aiheuttamaan ympäristöriskiin järviemme rannoilla. Vanhat, rannoilla makaavat veneiden raadot pilaavat rantoja ja vesistöjä. Sama myrkyllinen ainesosa on myös tuulimyllyjen siivissä leviämässä tehokkaasti ilmaan siipieroosion kautta.

Tuuliteollisuus on suhteellisen nuorta ja pitkäaikaistutkimuksia tuuliteollisuuden vaikutuksista ympäristöön on niukasti. Vuonna 2027 valmistuu metsäpeuratutkimus, mutta silti päätöksiä tehdään ilman parempaa tietoa olettaen ja vanhentuneita mallinnuksia käyttäen. Kunnan kaavoitustoiminnassa vain hankehakijan ja maanomistajien edut on otettu huomioon mm. hallituksen ja valtuuston kokousten yhteydessä järjestetyissä lobbaustilaisuuksissa. Kuntakin hyötyy pääosin kiinteistöveron osalta, mutta Kiiskinevan kohdalla maanomistajien vuokratuloista suuri osa menee muille paikkakunnille. Naapurikuntien talous ei ole ratkaisevasti parantunut tuulivoimarakentamisen myötä. Yhtenä esimerkkinä olkoon Haapajärvi.

Haapajärvellä tulisi myllyjä olla satoja, jos talous tuulivoimalla voitaisiin oikaista. Siihen puolestaan maakuntakaava ei anna mahdollisuutta.

liman omaa syytään haitoista kärsivät mökkiläiset on jätetty vaille todellista huomiota. Ei ole vastattu kansalaisten lähettämiin sähköposteihin tai tapaamispyyntöihin. Yllä mainitussa ehdotusvaiheen yleisötilaisuudessa asiaa valtuustolle esittelevä virkamies antoi ymmärtää julkisessa kannanotossaan, että Kiiskinevan myllyjen lähialueella asuva kertoi hänen siellä vieraillessaan, että mitään haittaa myllyistä ei ole. Tästä yleisö sai sen käsityksen, että tämä on myös hänen näkemyksensä. Silti omien myllyjen saamisen perusteena on käytetty naapurien myllyjen tuottamia haittoja: - Meillähän on jo naapurien myllyjen haitat, mutta ei omia myllyjä. Oletettavasti haitattomuuskysymykseen vastannut henkilö on tuulivoimasta hyötyä saava. Paikalla olleiden, tulevista haitoista todennäköisesti tulevaisuudessa kärsivien mielestä, virkamiesvastuulla toimiva virkamies ei voi menetellä näin. Hän vaarantaa tällaisilla esiintymisillä puolueettomuutensa. Puolueettomuus on virkamiesvalmistelun perusta. Se ei sisällä valinnan mahdollisuutta. Virkamies valmistelee asiat ottaen huomioon edut- ja haitat sekä riskit. Luottamusahallinto päättää asioista edellä esitettyjen perusteltujen etujen, haittojen ja riskien pohjalta. Luottamus valmistelun puolueettomuuteen on päätöksenteon pohja. Haittavaikutuksista on paljonkin näyttöä niin Suomessa kuin muuallakin ja niistä käydään myös oikeusprosesseja mm. Luhangalla.

Selostusehdotus yksistään sisältää 191 sivua tekstiä ja karttoja. Lisäaineistot tulevat päälle mukaan lukien aiemmat vaiheet ja niiden eri konsulttien selvitystekstit. Tavalliselta kuntalaiselta vaatii kohtuuttoman paljon aikaa asiaan tutustumiseen. Tuulimyllyalueen karttoihin lisätyt uudet karttamerkit erottuvat, mutta niiden runsaus yhdessä kartassa ja karttapohjan perustiedon suttuisuus estää usein asian hahmottamisen.

Ihmetystä herättää, että kaavaselostus onkin kaavaehdotus ja kaavaehdotus on aineistossa myllyjen pelkkä sijoituskuva, josta ilmenee 320 metristen myllyjen sijoittelu osin peräkkäin. Samoin ihmetystä herättää hankehakijan myllyn koon määrittely, koska tuollaisia myllyjä ei ole vielä Suomessa. Hankehakijan kertomuksen mukaan (29.10.-25 ehdotustilaisuudessa) niitä haettiin varmuuden vuoksi, jos tekniikka sittenkin mahdollistaisi tuollaisten rakentamisen. Miten myllyille voidaan myöntää rakennuslupa, jos niiden Kiiskinevalle aiottu todellinen koko on vielä määrittelemättä. Rakennuslupan tulee perustua tosiasioihin ei oletuksiin.

Kaavaselostusehdotuksessa on toisin paikoin vanhentunutta tietoa sekoittamassa toisaalla olevaa oikeaa tietoa esim. hankkeen hyväksymisaikataulusta (9.9) s.126 ja Reisjärven Rauran tuulivoimapuistohankkeesta. Tämä kertoo oikolukemisen puutteesta ja liiallisesta kiireestä. Raura on rauennut ajat sitten luontosyistä. Tietysti myös kunta on omalta osaltaan tiedotusvelvollinen hankehakijaan päin, mutta erityisesti kuntalaisiin päin. Raurasta olisi pitänyt tiedottaa kunnan virallisissa ilmoituksissa, koska siitä ilmoitettiin tehokkaasti silloinkin, kun se sai valtuuston enemmistöltä luvan alueen tutkimukseen. Informaation antaminen näyttää valikoivalta. Rauran tuulivoimahanke nousee esiin turhan hankehakemuksen esimerkkinä. Maakuntaliitolta 9.10.-24 pyydetty ja 17.10.-24 saatu ja kunnasta kadonnut kommenttikirje sisälsi selvän viestin, ettei Rauralle eikä Pikku Kivinevalle voi muodostaa maakuntakaavan tuulivoima-alueen kriteerit täyttävää vähintään 7 km2 suuruista tv-aluetta seudullisena eikä ns. ei-seudullisena.

Kun tällaista hanketta valmistellaan, on perusteltua odottaa, että eri valmisteluvaiheista on tehty omat pääasiakirjat ja yleistajuinen ja havainnollinen TIIVISTELMÄ kuntalaisille. Nyt selostusehdotuksesta jää huonon valmistelun mielikuva, koska ei ole panostettu itse ehdotukseen. Se ei ole oikein niitä kohtaan, jotka antavat muistutuksen tai lausuntonsa. Tällaista kahden asiakirjan sekoitusmallia ei voi hyväksyä virallisissa asiakirjoissa, joissa muutenkin termistö on tavalliselle ihmiselle outoa. Esimerkkinä mainittakoon: Hankkeen yhteysviranomaisena toiminut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa, että yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

On järjestetty ylimääräinen viranomaisneuvottelu 29.8.2025 ennen ehdotusvaiheen nähtävillä oloa. Tämä tuntuu nurinkuriselta menettelyltä, sillä se asettaa kuntalaisten muistutukset ja pyydyt lausunnot kyseenalaiseen arvoon eli niillä ei olisikaan todellista arvoa, vaan ne toimivat vain kulissina prosessille.

Muistutuksen ja lausunnon antajat kuten edellä mainitsin eivät saa selkeää kuvaa virallisesta ilmoituksesta, että kenelle annetut muistutukset ja lausunnot todella menevät? Vain kuntaanko? Ovatko ne pelkkä muodollisuus? Teitä epäselvyyttä korostaa se, että kuntalaisille ja päättäjille on annettu ymmärtää, että Yhteysviranomaisena on jo hankkeen hyväksynyt kaikilta osin viranomaisneuvottelujen 29.8. -25 jälkeen. Ehdotustilaisuuden jälkeen 30.10.-25 tiedotettiin valtuutetuille tekstiviestillä, että ehdotusvaiheen muistutukset

käsittelee tekninen johtaja, joka luultavasti konsultoi ELY:ä, hanketoimijaa, biologeja yms. ammattilaisia. Herää kysymys prosessin hallinnasta?

Jos näillä ehdotuksilla VE 1 tai VE 2 asiaa viedään kaikesta huolimatta eteen päin eikä keskeytetä tässä muistutuksessa esitettävillä perusteilla, niin VE 2 on tuulipylväiden korkeuden takia vähemmän haittaa aiheuttava vaihtoehto myllymäärällä mitattuna. Korkeuden oleellinen (80 m) madaltaminen antaisi mahdollisuuden metsille toimia suodattimena jonkin verran paremmin. Huomioiden kunnan aikaisemmat lausunnot naapurikuntien myllyjen 2 km etäisyydestä Reisjärven kunta-alueeseen kuuluvan Jäppiperän pysyvän asutusalueen kylästä ja Mustajärvelle ulottuvasta loma-asutuksesta. Näin lausuttiin mm. Haapajärven Pajuperänkankaan myllyjen sijoittelusta. Nyt lähimmät myllyt Kiiskinevalla ovat reilusti alle kahden kilometrin (1,5 km) etäisyydellä lähimmästä asutuksesta. Kuntalaisten tasapuolista kohtelua Kiiskinevan ja naapurikunnan myllyihin nähden ei ole ehdotuksessa huomioitu. Vähentämällä myllyjen määrää voidaan myllyjen keskinäisiä etäisyyksiä kasvattaa niin, jotta häiriövaikutuksia voidaan lieventää. Kunnan pelastuslaitos ei pysty tuuliturbiinin paloja sammuttamaan. Varsinkin rutikuivana kesäaikana tuhot voivat olla suuria, koska lähialueilla on runsaasti vakituista ja mökkiasutusta. Laitoksen omistajalla on vastuu, mutta sitä ei esitetä, kuinka vastuut on hoidettu.

Sähkön siirtoon tehtävä mahdollisimman paljon maakaapeloinnin, koska liittymälinja on tosi pitkä ja aiheuttaa metsien pirstoutumisen metsätalouden kannalta huonosti toimiviksi metsälöiksi. Lukuisten lähialueiden tuuliteollisuushankkeiden takia myös Metsähallitus kyseenalaistaa siirtolinjat mm. Haapajärvelle. Jos kaikki tuuliteollisuusrakentaminen toteutuu, sinnekin voi suuntautua 15 eri linjaa. Luontokato avohakkuineen vain pahentuu edelleen. Siihen ei ole silloin metsäteollisuus vaan vihreäksi itseään väittävä tuuliteollisuus. Paras vaihtoehto ihmisten ja luonnon kannalta olisi kuitenkin V0 eli Kiiskinevan tuuliteollisuusalueetta ei rakenneta ollenkaan esim. eri lähimaakuntien jo valtaviin tuulivoimarakentamisten yhteisvaikutusten vuoksi. Kokeilukorkuiset myllyt laskennallisine melu- ja välkemallinnuksineen vievät pohjan pois koko alueen luonnon tasapainolta ja EU-direktiivin avulla suojelluilta lajeilta.

Tänään (22.11.-25) tuli esiin, että hankehakija Abo Energy on suurissa taloudellisissa vaikeuksissa. Tälle vuodelle on tulossa 9S milj. euroa tappiota, vaikka piti tulla voittoa noin 40 milj. Osake on jyrkässä syöksyssä. Varmaan siksikin ollaan myymässä hankealuetta Fortumille. Tämäkin on perusteltu syy keskeyttää hanke.

Koko tuulivoimaprosessi kuvastaa yksilön ja yhteisön vähäisiä vaikutusmahdollisuuksia edes räikeimpiin, haitoista kärsivien omistusoikeuden ja turvallisen asumisen perustuslaillisiin loukkauksiin. Prosessi on ollut pitkä ja voit valittaa vasta valtuuston lopullisesta päätöksestä. Sitä ennen on voinut lausua ja muistuttaa ilman suurempaa vaikutusta. Kh:n ja valtuuston jäävydet ja muotovirheet jäävät kunnan arkistoihin. Vain ELY:n ja Maakuntaliiton rajauksilla näyttää olevan edes jonkinlaista merkitystä.

Vaikutuksista virkistykseen, viihtyvyyteen, ihmisten elinoloihin ja kulttuurimaisemiin suhtaudutaan väheksyvästi ilmaisemalla vaikutukset kohtalaisen kielteisiksi. Toisaalla puhutaan, että kulttuurimaisemat eivät vaarannu ja kaukovaikutukset ovat maaston takia olemattomat? Aiemmin annetuissa lausunnoissa ollaan eri mieltä vaikutusten laadusta. Jos 320 metriä teollisuustolppia tuodaan metsä-, järvi- ja kulttuurimaisemaan, niin alueen luonne muuttuu oleellisesti. Ne eivät enää ole Natura ja kulttuurimaisemaa eikä luonnonsuojelualuetta vaan tuulimyllyjen katveessa kyhjäteollisuuden joutamaa. Isolla paikkakunnalla, jossa luonto on jo käsitelty keinoluonnoksi, ei tällaista vaikutusta luontoon tulisi. Teollisuusmyllyjen tulisi olla siellä, missä tätä sähköä käyttävä teollisuuskin on. Euroopassa tästä on runsaasti esimerkkejä.

Hankehakijat harhauttavat ihmisiä kertomalla, että tuulivoima-alue tuottaa sähköä esim. 30 000 taloudelle. Sen se jättää kertomatta, että sähkö siirretään pitkäaikaisin sopimuksin aivan muualle kuin tuulivoimapaikkakuntaa hyödyttämään. Ulkomaalaisten investointi myllyalueeseen otetaan moninkertaisesti takaisin tuotoissa ja keinotekoisilla vero- ja maksujärjestelyillä ja viedään veroparatiiseihin. Edes yhteisövero ei synny. Haitat jäävät tänne. Tuuliteollisuus sai vuosina 2010-2024 syöttötariffitukea noin 1,7 mrd euroa. Kiinteistöverotulot kunnille samalta ajalta olivat noin 164 milj euroa. Tästä paljastuu karulla tavalla ulkomaisten investointien todellinen arvo suomalaisille. Tästä puuttuvat vielä siirtolinjojen rakentamiskustannukset. Suomalaisten talousosaaminen ei kestä tarkempaa tarkastelua eikä ulkomaisen pääoman saaminen ole aina plussaa Suomen taloudelle. Sijoitetulla pääomalle otetaan kyllä omat pois moninkertaisesti.

Selvityksissä kerrotaan, että hankealueella asukkaita on vähän, vaikka vaikutuspiirissä alle kolmen kilometrin ja kuuden kilometrin välillä 70 -131 asumis- ja mökkikiinteistöä. Kahden esitetyn vaihtoehdon välillä asukasvaihteluväli on pieni. Todellisuudessa myllyt tulevat 1,5 km:n päähän asutuksesta. Tällä perusteella olisi ollut hyvin inhimillistä ilmaista, että haitoista maksettaisiin korvausta luonnon- ja asumisrauhansa

menettäneille. Nyt ihmisille jätetään vain VALITUSTIE oikeuksiensa peräämiseen turvallisesta ja häiriöttömästä asumisesta. Kymmenen kilometrin sisällä löytyy jo runsaasti enemmän asumis- ja mökkikiinteistöjä.

Yhteysviranomainen lausuu ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (18.8.-23) s. 30, että saapuneissa mielipiteissä on ilmaistu huoli kiinteistöjen arvon laskemisesta. Tästä olisi pitänyt hankehakijan antaa paljon enemmän analysoitua tietoa. Yleisötilaisuuksissa on kysymällä saatu vähätteleviä vastauksia kiinteistöjen arvonalennuksesta, mutta itse tuulimyllyjen välittömässä läheisyydessä asuvia ei ole lähestytty tarjoamalla kiinteistön arvonalennuskorvausta. Yleisötilaisuuksissa haitan olemattomuutta on hankehakija perustellut kotimaisella 7000 otannalla tuuliteollisuuskuntien kiinteistökaupoista: Alenemaa kiinteistön arvolle ei kuulemma tule. Selvityksen teetätti tuulivoimateollisuus. Satojentuhansien kiinteistökaupat Ruotsissa ja Keski-Euroopassapuhuvat ihan toista. Jo pelkkä tieto tuulivoiman suunnittelusta alueelle alentaa kiinteistöjen arvoa. Esimerkit reaalielämästä kertovat, että pankit kieltäytyvät lainoittamasta rakentamista tuulivoima-alueilla tai vaativat jo tehdyille sopimuksille lisää vakuuksia. Tälläkin tavalla tuuliteollisuus tuhoaa maa- ja metsätalouden, luontomatkailun ja asumisen elinvoimaisuutta maaseudulla. Onko vaikutusten arvioinnissa huomioitu lähialueen Isonvalle suunnitellun kultakaivoksen (GemGold) ja tuuliteollisuuden yhteisvaikutuksia? Yli tuhannen hehtaarin alueella kairataan tutkimusreikiä tänä ja ensi vuonna. Analyysit tehdään vuonna 2026. Todennäköisesti tätä toimintaa ei ole otettu huomioon ehdotusvaiheen yhteisvaikutuksia huomioitaessa.

Lehdistä on saanut lukea, että maanvuokraaja on tyytyväinen, koska hiljaiselle kylälle on nyt tulossa elämän ääniä. Tyytyväisyys perustuu nimenomaan saatuun korvaukseen. Korvausta ei saa sellainen henkilö, joka on joutunut tahtomattaan vain toteamaan asuvansa tuuliteollisuusalueen välittömässä läheisyydessä. On vain kärvisteltävä tai muutettava muualle, jos se on mahdollista. Perustuslaki vaatii ihmisten tasapuolista kohtelua. Nyt laki on sivuutettu. Toisaalta on myös esimerkkejä, että maanomistajan saamat maanvuokrakorvaukset eivät olekaan olleet niin suuria kuin maanvuokraajalle on kerrottu. On saatu nopean allekirjoittajan sopimusbonusta perehtymättä kunnolla sopimukseen. Nyt sitten harmitellaan, että jos olisin tiennyt, en olisi vuokrannut.

Talousvaikutusten arviointi on jäänyt hyvin ohueksi ja yleispiirteiseksi. Jo ympäristöviranomaisen lausunnossa 18.8.2023 Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta vaaditaan, että vaikutusalueen matkailun kohteet määritetään ja vaikutukset niihin arvioidaan. Arviointiohjelmassa tuodaan esille usein tuulivoimahankkeiden

positiiviset talous- ja työllisyysvaikutukset. Näihin yhteisviranomaisen vaatii, että perehdytään paikalliseen työmarkkinaan, jotta potentiaalinen paikallistaloudellinen vaikutus voidaan arvioida, En ole löytänyt edellä mainittuja analyysejä enkä objektiivisia kattavia lähdeaineistoja. Tosielämässä puolalaiset työntekijät pystyttävät myllyt, koska Suomesta ei löydy kilpailukykyistä tarjontaa. Sora- ja sementtikuljetukset kilpailutetaan viimeisen päälle eikä pienet firmat niissä pärjää. Syynä on toimitettavan tavaran hinta, toimitusvarmuus ja määrä. Nyt hankehakija antaa kattavana selvityksenä tiedon: "Voi lisätä työpaikkoja?" Todella analyyttinen lausunto. Miten tällainen on voinut mennä läpi?

Tuuliteollisuuden vaikutuksista elinkeinoelämään voidaan ottaa esimerkikunnaksi Luhanka, jonka veroprosentti 6 % tuuliteollisuuden ansiosta. Kuitenkin väki vähenee eikä uutta asutusta synny, koska tuuliteollisuus on vienyt asumisviihtyvyyden. Luhangalla on käyty alusta lähtien oikeutta tuulimyllyjen melusta. Tuuliteollisuudella ei ollut ympäristölupaa. Samoin on käynyt Lestijäivellä. Sinne ei ole tänä vuonna syntynyt yhtään lasta ja väkimäärä vähenee samaa tahtia kuin tuuliteollisuustolppia nousee. Lestijäivi oli muutama vuosi sitten noin tuhannen asukkaan kunta. Suomen suurimman tuuliteollisuuden houkutukset näkyvät sielläkin. Asukasluku on pudonnut jo lähelle alle 700.

Arviointiselostuksessa ehdotuksessa tulee yhteisviranomaisen lausunnon (8.8. -23) mukaan olla ehdotus toimiksi, jolla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan ja poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Keinoja on ollut käytettävissä mm. ihmisten kokemiin asumishaittoihin tuulivoiman välittömässä läheisyydessä 1,5- 3 km:n. Ehkäisytoimia ei ole esitetty vaan on vähätelty, että siellä asuu vain vähän ihmisiä. Tämäkö on toimintamalli ihmisten riesaksi tulevien haittojen poistamiseksi. - ennenkokemattoman 320 metrisen myllyn minimietäisyys asutuksesta tulisi olla vähintään noin 3 km. (8x siiven lakikorkeus}

Pitkät, leveät ja korkeat sähkönsiirtoreitit syövät myös ns. hiilivarastoja eli ollaan luontoa pelastamassa tuhoamalla luontoa ja jo olemassa olevaa matkailuyrittämistä, maa- ja metsätaloutta ja niiden kannattavuutta. "Vihreä siirtymä" on todellisuudessa aivan muuta mm. nanokokoisien hartsipartikkelisateen vuoksi. Ne kulkeutuvat ilmaan, veteen, kasveihin, kaloihin ja lopulta rikastuu ihmiseen. Ihminen ei sitä huomaa ennen kuin sairastuu (Vert. asbesti) tai tutkimuksissa selviää, että suomalainen puhdas ruoka on täynnä myrkyllisiä hartsipartikkeleita. Vastuunkantajat taitavat olla silloin tavoittamattomissa. Ainakin kiistetään ja sanotaan, että miksei kukaan kertonut? Japanilainen vertaisarvioitu tutkimus todistaa, että ilmaan siirtyvä nano- ja

mikrokoinen muovisilppu aiheuttaa juuri sitä, mitä yritetään estää eli maapallon pysyvän lämpenemisen. Sama tutkimus on tiettävästi menossa myös Suomessa, mutta siitä ei puhuta. "Vihreä siirtymä" paljastuisi kyseenalaiseksi ympäristöä saastuttavaksi kolonialismiksi. Vertailun vuoksi valtaviin muoviroskalauttojen tiedetään paitsi likaavan valtameret ja haittaavan merieläinten elämää, niin ne myöskin lämmittävät meriä.

Näissä viimeisissä vaiheissa jo ensimmäiset kh:n ja valtuuston päätökset Kiiskinevasta ovat hautautuneet kunnan arkistojen kätköihin, Niitä ei löydy kunnan nettisivuarkistosta. Vain kaksi vuotta vanhat asiakirjat voi löytää kunnan nettisivuilta. Demokratian toimivuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kunnanvaltuuston ratkaisevassa käsittelyssä KOKO VALMISTELU JA PÄÄTÖSPROSESSI AINEISTO on mukana kunnanvaltuutettujen päättäessä asiasta lopullisesti. Koska asiaa on valmisteltu yli vaalikausien, niin varsinkin uusien valtuutettujen tiedonsaantioikeus edellyttää tätä.

Valtuutetun TIEDONSAANTIOIKEUTTA ei voida rajoittaa perustelemalla prosessin pituudella.

Kohdennettua arviointia

1. Olen aineistoa läpikäydessäni yrittänyt löytää yleistajuisia ja havainnollista tiivistelmää ehdotusvaiheen esityksestä. Se ei ole tullut vastaan. Hankehakijan tiiminvetäjä piti asiaa hyvänä Kiiskinevan ehdotustilaisuudessa 29.10.-25, mutta ei huomannut, että se oli koskenut jo myös Kiiskinevan valmistelua. Tätä vaadittiin jo yhteisviranomaisen lausunnossa ympäristövaikutusten arvioinnissa. Vaikutusten seurannassa tuli huomioida paitsi vaikutukset luontoon kuin myös ihmisiin. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on jäänyt perustelematta. Ei ole keskusteltu edes haittavaikutuskorvauksista tuulimyllyjen katveessa asuville, saati haettu vapaaehtoisesti YMPÄRISTÖLUPAA. Ympäristöluvalla helpotettaisiin oleellisesti ihmisten mahdollisuutta vaikuttaa suoraan hankehakijaan esim. tuulivoimaloiden aiheuttamaan häiritsevään meluun, välkkeeseen ja tärinään. Kotkassa hankehakijan oli haettava ympäristölupa oikeuden päätöksen mukaan, Nyt myllyt on purettu, koska äänitaso oli normaalilla toiminnalla liian häiritsevää ja alhaisempi kiertoliike ei tuottanut riittävästi. Irlannissa tuulivoimalle on laitettu rajoitteita yö- ja viikonloppukäyttöön myllymelun takia. Tällainen prosessi on mahdollista täälläkin.

Yksi parannusehdotus tuulimelun mittaamiseen ja seuraamiseen tuli tämän muistutuksenannon aikana. Tuulivoimayhtiöt voitaisiin velvoittaa seuraamaan melutasoa esim. pysyvillä melukameroilla. Ne ovat käytössä

joissakin maissa häirintämelua mitattaessa. Melu ja välke on tullut jo nyt tutuksi Reisjärven Vuohojärven rannan asukkaille. Järvi kantaa hyvin äänet ja välkkeen Lestijärven tuuliteollisuusalueilta.

Kiiskinevalle suunnitellut myllyt ovat Suomen suurimpia maatuulivoimaloita (320 m), joten niiden haittakantama on jo 40 km:n luokkaa. Nykyisin korkeimmat ovat 240 metrisiä. Selostusehdotuksessa raja-alue kulkee 30 km:ssa. Se on liian lyhyt matka 320 metrisille myllyille. Ne sijoittuvat vesistöjen ja osin suurten kulttuurimaisemien reunoille ilman suojaavaa luonnon estettä.

Inframelu on luku sinänsä. Se ohitetaan selostusehdotuksessa vain vähättelevällä maininnalla. Kuitenkin maanteilla sitä estetään äänivalleilla teiden varsilla.

Metsää pidetään ehdotuksessa yhtenä suojaelementtinä kuten yleisötilaisuudessa 29.10.25 kuultiin, mutta se ei ole vakio, koska alueemme on maa- ja metsätalousaluetta. Kiiskinevan myllyjen korkeuden vuoksi ei metsällä ole juuri vaikutusta ääni- ja valosaasteen leviämiseen. Hankehakijan konsultti ei ensin tätä myöntänyt, mutta tarkennuskysymyksen aikana alueen elinkeinorakenneselvityksen myötä, joutui myöntämään, että metsä voidaan hakata pois näkymäesteenä eikä se silloin ole enää vaimentava näkymäeste. Haittavaikutus kasvaa oleellisesti.

2. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on keskeyttänyt tuulivoimahankkeet Kiiskinevan lähialueella Keski-Pohjanmaan Toholammilla ja Lestijärvellä metsäpeuran takia. Hankehakijat halusivat korottaa myllyjensä korkeutta samalla luvalla. (Kiiskinevalla myllyt ovat jo lähtökohtaisesti ylikorkeat.) Mainitut alueet ovat kohtalaisen lähellä Natura-alueita, joten varovaisuusperiaatteen mukaisesti asetettiin viiden kilometrin suojavyöhyke, koska tieteellinen metsäpeuratutkimus on vielä kesken. Tuuliriista-hanke, johon osallistuu 14 tuulivoimayhtiötäkin, jatkuu vuoden 2027 loppuun. Kiiskinevankin hanke on keskeytettävä tältäkin perusteella, jotta saadaan tieteellistä tietoa päätösten pohjaksi. Metsäpeurojen sukulaislajien tavoista välttää tuulivoimalueita on koottu tietoa meiltä ja maailmalta. Nyt viranomaiset noudattivat viiden kilometrin varovaisuusperiaatetta ja odottavat Luonnonvarakeskukselta tietoa vuoden 2027 lopulta. Siitä on kiinni millaisia tarkennuksia hankeohjeistuksiin tulee. Toholammin ja Lestin hankehakija (Wpd-Suomi) on kuitenkin jo purkanut maanomistajasopimukset. Se enteilee hankkeiden raukeamista ja ohjeistuksen huomattavaa kiristystä. Kiiskinevakin on keskeisintä metsäpeuran elinalueen ydintä. Metsäpeura on Natura-alueilla suojeluperuste ja kuuluu EU-luontodirektiivin liitteen II suojeltaviin lajeihin kuten moni muukin eläin.

Selostusehdotuksessa on mainittu saukko, viirupöllö, maakotka ja viitasammakko mukaan lukien. Nyt on siirretty tuuliteollisuustoimintaa 500 metrin etäisyydelle arvioidusta vasomisalueen rajasta. Tällaisilla rajansiirroilla ei voida taata, etteikö uhanalaisuus kasva edelleen, koska siirto perustuu oletukseen ei tietoon, jota vuoden 2027 lopulla on saatavissa. Olosuhteet ja arviot niistä mm. metsäpeuran osalta ovat muuttuneet oleellisesti maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen. Ekologiset käytävät Reisjärveltä Himangalle kulkevat osin tuuliteollisuusalueen läpi ja ovat muualla liian kapeita. Alueella on lisäksi tiestöä, erilaisia vesistöjä ja ihmisen rakentamaa muuta infraa, joka estää riittävien ekologisten käytävien muodostumisen. Tosiasiassa Reisjärvi-Himanka väli on entinen ekologinen käytävä. Siitä seuraa uhanalaisuuden kasvu, jonka kasvattaminen on kiellettyä EU-direktiivin mukaan.

Huomattavaa on, että metsiä ei saa käsitellä niin, että esim. metsäpeuran uhanalaisuus kasvaa. Näin täällä on käynyt ja käy tuuliteollisuuden ja esillä olleiden pitkien sähköreittivaihtoehtojen ja tiestön rakentamisen myötä.

Reisjärvellä on havaittu, että naapurikuntien tuuliteollisuusalueiden haittojen vuoksi metsäpeuralaumat ovat kasvaneet Reisjärvellä. Muutos näkyy myös Tielaitoksen reagointina.

Reisjärven ja Sievin väliselle tieosuudelle on tullut 11 uutta merkkiä varoittamaan metsäpeuroista. Ennen niitä oli tasan yksi. Suomi on vastuussa EU:lle taloudellisestikin metsäpeuran elinolosuhteiden heikentämisen estämisestä. Jos tuulivoiman rakentaminen jatkuu samalla volyymillä kuin nyt aiotaan Kiiskinevankin myötä, niin EU-direktiivin merkitys on punnittava EU:n valitustoimielinten kautta, jotta selvitetään, mitä uhanalaisuus ja suojelu tarkoittavat Suomessa EU:sta katsottuna. Samalla selvinnee, mitä tarkoittaa Suomen valtion velvollisuus huolehtia uhanalaisuuden kasvun estämisestä. Kainuussa on paljon tuulivoimaa ja se näkyy Kainuun metsäpeuralauman heikentymisenä 100:lla yksilöllä tänä vuonna. Lauma on jo muutenkin ollut uhanalainen. Suomenselän lauman pitäisi pystyä yhtymään Kainuun laumaan sen elinkyvyn parantamiseksi, mutta tuulivoima- ja sähkölinjarakentaminen estää tehokkaasti toimivien ekologisten käytävien muodostumisen. Kiiskineva on metsäpeuran elinalueen ydinaluetta, jota pitää suojella tuulivoimarakentamiselta. Ei maakuntakaavassa olemisen tarkoita sitä, että sinne pitää tuulivoimaa välttämättä rakentaa, jos ja kun muut arvot (alueen asukkaat, luonto, suojellut eläimet, pienyrittäjyyteen ja maa- ja metsätalouteen perustuva elämä) ovat tärkeämmät. Toisaalta EU:n sanktiot metsäpeuran

elinolosuhteiden vaarantamisesta voivat olla taloudellisesti mittavat. Tämä riski halutaan näköjään tietoisesti ottaa?

Luonnonvarakeskuksen erikoistutkija Antti Paasivaara toteaa, että Natura-verkosto on hyvin tärkeä metsäpeurojen kannalta. Nyt tuulivoiman suunnittelu ja Natura-alueet menevät lähes käsi kädessä mm. koko Suomenselän alueella. Se johtuu siitä, että kunnat ja maakunnat kaavoittavat alueita syrjäisiltä seuduilta.

Siksi varmaan tuuliteollisuusalueen sijainti ilmoitetaan aina kunnan keskuksesta alkaen. Ajatellaan, että ei häiritse kunnan keskustassa asuvia, mutta häiritsee syrjäseudun asukkaita, luontoyrittäjiä ja suojeltuja eläimiä.

Vaikka aiemmin katsottiin, että Toholammin Lestijärven tuulivoimahankkeet olivat YVA-selvityksessä hyväksyttävällä tasolla, niin siltikin hankkeet keskeytettiin varovaisuusperiaatteen mukaan. Tuulivoimaa rakennetaan ja on rakennettu niin voimakkaasti Keski-Suomessa, Keski-Pohjanmaalla, Kainuussa ja etenkin Pohjois-Pohjanmaalla, että tuuliteollisuusalueiden ja siirtolinjojen yhteisvaikutusten arvioinnit ovat jääneet lapsipuolen asemaan päätöksenteossa. Myllyjen korkeuden ja tehojen kasvaessa myös vaikutusalueet ja voimakkuus kasvavat.

Jo nykyisiä tietoja esim. norjalaisia poron käyttäytymistutkimuksien perusteella ja varovaisuusperiaatetta noudattaen pitäisi Kiiskinevan tuulimyllyjen rakentaminen pysäyttää ainakin vuoden 2027 loppuun Tuuliriista-tutkimuksen tulosten ja johtopäätösten saamiseksi, jotta tulisi ennakoitua mahdolliset kiristykset tuulivoiman rakentamishankkeisiin. Tuulivoima vaikuttaa jo nykyisellä tietämyksellä vasomisalueen valintaan. Kiiskinevalla pitäisi minimitoimenpiteenä poistaa peräkkäisten myllyjen siipien turbulenssituulimahdollisuus. Ongelman syntyä voidaan ennakoida poistamalla ko. myllyt (4) Ne ovat potentiaalisia melunkasvattajia, koska turbulenssituuli myllyn siivissä epätasaista toisen myllyn toiminnan. Melutaso nousee ja toisaalta sähköntuotannolle voi tulla ongelmia. Kalliimpaa on jälkikäteen purkaa myllyt tai ottaa ne pois tuotannosta.

Selostusehdotuksesta selviää, että hankehakijan metsäpeuratutkimukseen on käytetty ihan liian vähän aikaa ja tutkimukset ovat pääasiassa vuodelta 2023. Yhteensä 16 h. Toisena lausujana on harrastaja. Toisaalta Luonnonvarakeskuksen erikoistutkijan Antti Paasivaaran lausuntoa ei ole liitetty aineistoon jostain syystä. Se on suuri puute ehdotusvaiheen papereissa, koska häneltä saatu tieto selostusehdotuksessa, olisi ehkä antanut viitteitä tarpeesta tulkintojen kiristämisestä mm. metsäpeuran osalta. Tuulivoima on yksi osa

rakennettujen elinympäristöjen ongelmaa. Kyse on megatrendeistä, jotka muuttavat elinympäristöä. Suurpeto-hirvieläinyhteisöjen rakenne voi muuttua metsäpeuralle epäsuotuisaksi. Esimerkkinä Kiiskinevalla ja alueella liikkuvien karhu- ja susihavaintojen runsastuminen. Epäsuotuisuuden kasvua ei EU-direktiivi mahdollista esim. metsäpeuran ja muiden direktiivillä suojeltujen eläinten osalta.

Kuntakyselyjen tulokset ovat olleet yksinkertaisen selvät. Kuntaan ei haluta enemmistön mukaan tuulivoimaa. Hankehakijan konsultti on kaikin puolin vesittänyt kuntakyselyn tietoja vähättelykommentein. Kyselyn tulosta ei ole haluttu ottaa huomioon valmistelussa vaan on väitetty myöskin kunnan luottamushenkilöhallinnonkin puolelta, että kyselyn otanta on ollut liian pieni. Kyselyyn sai vastata kaikki halukkaat. Ei siinä otannasta ole kysymys. Yleisötilaisuudessa Reisjärvellä 29.10.-25 sama vähättely jatkui. Sai vaikutelman, että kuntakyselyn hankehakijan vastuuhenkilö ei ollut ollenkaan perehtynyt ko. kyselyyn. Toisaalta tiedottaminen kunnan asukkaille ja varsinkin mökkiläisille on ollut anteeksiantamattoman heikkoa. Mökkiläisten yhteydenottoon tapaamisista kesällä 2025 asian tiimoilta jäi tapahtumatta. Kunnan puolelta ei löytynyt aikaa tapaamiselle silloin, kun mökkiläiset olivat paikkakunnalla. Tuulivoiman hankehakijan puhemiehet ovat kyllä olleet valmiina lobbaamaan ja pitämään viralliset yleisö- ja muut tilaisuudet. Tuloksena keskusteluista on aina ollut, että hankehakijan mielestä mitään ongelmia tuulivoimasta ei ole. Tämäkin kertoo siitä, että millään muulla ei ole merkitystä kuin tuulivoiman rakentamisella vahvimman oikeudella ja kunnan suosiollisella avustuksella. Kaikki muu on toissijaista.

3. Eläinselvitys peto- ja muista eläimistä ei anna kuvaa huolellisesta ja luotettavasta valmistelusta. Tarkkailuajat ja kohteet ovat olleet aivan liian kapea-alaisia ja lyhytaikaisia, koska patikoimalla alueella satunnaisesti ei löydä eläinten asuinsija tai metson soidinpaikkoja kuin sattumalta. Biologisesta osasta vastanneen konsultin esitys 29.10.-25 Kisatien koululla Reisjärvellä pidetyssä tilaisuudessa ei vastannut sitä, mitä esim. suojeltujen eläinten uhanalaisuuden lisävaarantaminen voitaisiin estää tai mitä vaarantamisesta voi seurata. Ihmiseen tottumattomat petoeläimet väistävät ihmistä. Itse olen nähnyt aiotun tuuliteollisuusalueen vaikutuspiirissä karhun kerran. Niitä on kuitenkin tavattu riistakameran avulla pentuineen niin Levonperän kuin Pitkäjärvenkin maastoissa useampaan kertaan pentuineen tänäkin vuonna. Samoin susia liikkuu saaliin perässä. Hankealueella on karhunpesä ja hankealueen vierellä toinen. Karhu käyttää samaa pesää esim. välivuoden jälkeen osaamalla vältellä näin mm. loisia. Pedot vaeltavat pitkiä matkoja vuorokaudessa, joten paikka vaihtuu reviirialueella tiuhaan. Olisi ollut syytä kartoittaa Reisjärven

luontoharrastajien ottamia riistakamerakuvia petoeläimistä, koska harrastaja Nivalasta oli saatu lausumaan asioista. Koska peurat ja muu riistaeläimistö pakkautuu nyt Reisjärvelle, niin todennäköistä on, että jo olemassa oleva petokantakin saa lisää lajitovereita.

Maakotka on myös uhanlainen eläin eikä sen uhanalaisuutta saa kasvattaa. Keski-Pohjanmaalla ja Suomenselällä on tehty kartoitusta meri- ja maakotkasta. Merikotkatkin ovat alkaneet pesiä sisämaassa rannikon tuuliteollisuuden karkoittamana. Lisääntyvin myllyjen yhteisvaikutukset selvästi kasvattavat uhanalaisuutta, sillä mm. maakotkan saalistusalue on noin 100 km² poikasten ollessa pieniä ja kasvaa 200-300 km² pesinnän edistyessä. Liitelevä ja saalistava maakotka altistuu tuulimyllyn siiven ylhäältäpäin tulevaan iskuun. Maakotka lisääntyy hitaasti, joten tuuliteollisuuden yhteisvaikutukset lajiin ovat uhanalaisuutta kasvattavat. Nyt otaksutaan, että tuulivoimaloiden siipiin kuolee vuosittain vähintään 4-5 merikotkaa. Sama on edessä tällä tuulivoiman rakentamisbuumilla hitaammin runsastuvalla maakotkalla. Näitä arvioita, joita olen lainannut maa- ja merikotkasta, on tehnyt 50 vuoden ajan laillistettu kotkanpesien tarkastaja ja rengastaja Tuomo Puutio mm. juttu Keskipohtanmaa-lehdessä 28.10.2025.

Pohjanmaalla on jo tuhottu ns. hiljaiset - ja valosaasteettomat tähtitaivasalueet ja nyt sama tilanne on tapahtumassa niin Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa, Keski-Pohjanmaalla ja Keski-Suomessa tuuliteollisuusalueiden yhteisvaikutusten takia. Ennennäkemättömät ja ilman vertailumahdollisuutta 320 metrin myllyt ovat ihan toista luokkaa vaikutuksiltaan kuin aiemmat. Kyllä Natura-, luonnonsuojelualueet, yksityiset suojelualueet, suojellut kulttuurimaisemat kuin yhtenäiset metsätkin häviävät hiilinieluineen ja luonnon monimuotoisuus katoaa. Metsien pilkkominen metsälöiksi laskee toisaalta maa- ja metsätalouden tuottomahdollisuuksia. Tuulimyllyt tuottavat vain 30-40 % nimellistehostaan eli hyvin huono sähköhuoltovarmuuden tai teollisuuden energian takaa ja suurine tuulituotanto- ja hintavaihteluineen. Luotettava sähkönsaanti vaarannetaan jo 2030 luvulla keskittymällä vain tuuli- ja aurinkosähkötuotantoon ilman säätövoiman rakentamista. Näin todettiin vastikään julkaistussa Aalto-yliopiston tutkimuksessa. Hiljaisuudella ja valosaasteettomuudella on hyvin suuri vaikutus ihmisten hyvinvointiin ja näillä alueilla asuvien ihmisten terveyteen. Nyt terveyttä vaarannetaan metsään nakatulla teollisuusalueella.

Maa-ainesten käsittely uhanalaista suunnittelualueella olevien Vehkalammen ja Ristilammen veden laadun samoin kuin Kalajokeen johtavien vesireittien veden laadun. Ennätyskorkeat myllyt ja niiden maaperään vaikuttava tärinä muuttavat maaperän rakenteita paitsi valtavan teräs- ja betonipaakun rakentamisen ja

rapautumisen takia niin myllystä lähtevä jatkuva pärinä voi vaikuttaa yllättävästi veden virtauksen muutoksiin ympäröivissä maakerroksissa Yllätyksellisyyteen ei oltu varauduttu Talvivaarassa ja pahin mahdollinen tapahtui. Vastuunkantajat olivat vähissä. Ministeriöidenkin kesken syyteltiin toista ministeriötä, koska maanpäällisestä rakentamisesta vastasi toinen ministeriö kuin maan pinnan alle menevästä osasta. Tuhon vaikutukset ovat pitkäaikaiset. Hiturankin jälkihoito kaatuu veronmaksajien niskaan.

Hämmästyttävää on, että Pitkäjärven vakituinen ja mökkiasutus on tyystin jätetty vaille riittävää huomiota selvityksissä. Näkymäanalyysiä on tehty yhden laiturin nokalta, mutta todellisuudessa jätti myllyt näkyvät järven yli esteettömästi, vaikka metsää on jonkin verran edessä, mutta se ei ole edes pysyvä vaimennuseste maa- ja metsätalousalueella. Välkeanalyysiin olisi saanut tuuli maston välkkeen avulla lisäaineistoa, jos konsultti olisi vaivautunut käymään pimeän- ja sulanveden aikaan samalla laiturilla. Alueella on satakunta mökkiä. Jo tuulimittarin voimakas välkevalo (180 m) antaa vihjeen tulevasta häiriöistä. Nyt pyydetään palautetta, vaikka tieto Kiiskinevasta saavutti Pitkäjärven mökkiläiset kesällä 2025. Ei voida missään nimessä puhua tiedottamisen

onnistumisesta vaan laiminlyönnistä. Osoitetiedot ovat kunnassa, koska mökkiläiset maksavat kiinteistövero ja sitä kautta tietoa olisi voitu jakaa, jos olisi haluttu. Samaan aikaan ollaan suunnittelemassa Pikku Kivinevalle tuuli- ja aurinkovoimateollisuutta, vaikka kunnan tiedoissa on linjaus Maakuntaliitosta (lähetetty Reisjärven kunnan pyynnöstä kunnan vastuuvirkaamiehille 17.10.2024), että alueelle ei mahdu lain velvoitteet täyttävä tuulivoima-alue. Tuossakin hankkeessa puhutaan 320 metrisistä myllyistä ja lähimpiä suunnitellaan aivan mökkiasutuksen (alle kilometrin) viereen. Pitkäjärven alue tulee lisäksi saarroitetuksi pohjoisen puolelta, jos sinne kaavailtu Vääräjoen 50 myllyä toteutuvat. Lestijärven olemassa olevat 69 myllyä ja Rautiaiskankaalle suunnitellut myllyt tehostavat häiriövaikutuksia niin ihmisiin, eläimiin kuin Natura-luontoon. Ei kaupungeissakaan asuma-alueita voida kaavoittaa teollisuusalueen sisään eikä maaseudulla teollisuusalueita loma-asutusten välittömään läheisyyteen. Kyse on kolonialismista käärittynä "vihreään" siirtymäliinaan.

Lopuksi

Selostusehdotuksessa puhutaan tuulivoiman seurannasta. Hyvin jää teoriapohjaiseksi. Pyritään ja huomiota kiinnitetään lausumiksi. Esiin nostetaan vanhentunut Ympäristöministeriön ohje (4/2014) haittojen

	torjunnassa, mutta kohteesta puuttuu, miten ihminen voisi toimia tuulivoiman aiheuttaessa esim. melu- ja välkeongelmia. Taas tullaan tuulivoimalle haettavaan YMPÄRISTÖLUPAAN, joka on tällä hetkellä paras keino antaa tuulivoiman häiriöille altistuneelle asukkaalle keinot päästä vaikuttamaan suoraan elinolosuhteita heikentäviin tekijöihin ja tekijään. Selostusehdotuksessa puhutaan suorista vaikutuksista luontoon ja ihmisiin sekä niihin kiinnitettävästä huomiosta. Tähänkään asti todellista vaikuttamista olosuhteiden muuttamiseksi ei ole tapahtunut enkä usko jatkossakaan tapahtuvan näillä hankehakijan esityksillä. Onhan tässä ollut aikaa toimia suoran vaikutuksen kohteisiin useampi vuosi, mutta niin hankehakijoidenkin kuin kunnankin vastuuvirkamiesten kiireet ovat kohdistuneet muihin asioihin. Seurannassa ollaan huomioitu kurjet, mutta muuttoreitillä oli tänäkin vuonna tuhansia joutsenia. Huomiotta on kokonaan jäänyt Pitkäjärvi, vaikka Vuohajärvi on mainittu tärkeänä esim. kuikan pesimäjärvenä. Pitkäjärvi on tärkeä niin kuikan, kaakkurin, silkkiuikun, tavin ja telkän ja joutsenen pesimäjärvi. Tämä on kymmenien vuosien kokemustieto. Tämänkin tiedon puute kertoo biologisen selvittämisen oleellisista puutteista ja puutteiden kautta rakennetusta tarkoitushakuisuudesta: Mikään selostusehdotuksessa ei näe luontoarvojen todellista merkitystä. Vaikka Kiiskineva on nousut maakuntakaavaan tuulivoima-alueeksi, niin se ei ole koskaan ollut seudullisena eikä ei-seudullisena merkittävä tuulivoima-alue, joten sen merkitys Suomen energiatalouden on olematon, mutta ympäristölle erittäin suuria haittavaikutuksia tuottava. Haluan saada tietooni muistutusten ja lausuntojen jälkeisen päätöksen Kiiskinevan tuuliteollisuusalueesta.
Muistutus 3: 23.11.2025	Kuinka moni asiasta päättävä suostuisi siihen, että myllyt ovat omalla takapihalla, ei varmasti yksikään mutta meillä ne tulee olemaan jatkuvana riesana eikä sillä ole mitään merkitystä, että asukaskysely tuotti kielteisen vastauksen tätä hanketta kohtaan. Kun halutaan rakentaa uusi talo, niin rakentajan on kysyttävä naapureilta siihen suostumus, mutta mylly firman ei tarvitse ja vaikka kyselekin sillä vastauksella ei ole mitään merkitystä. Toivottavasti tämä homma kaatuu omaan mahdottomuuteensa ja lopetetaan verovarojen tuhlaaminen. Kehutaan, että tässä tuulivoima asiassa kunnassa ollaan avoimia ja kuunnellaan kuntalaisia, muttei sillä ole mitään merkitystä päätökset on tehty jo silloin kun ABO Windin mainos tuli kaukalon laitaan ja silloin ei vielä kuntalaiset tienneet koko asiasta yhtään mitään. Ja tähän avoimuuteen vedoten kysyikin, miksi Kiiskinevan aloitus asiakirjat on salattu?

	Viimeksi ollut yleisötilaisuus oli taas kerran vaan ja ainoastaan tuulivoimalobbausta, ihmisten aviopesua ja aliarviointia. Tilaisuus ei millään muotoa ollut puolueeton. Asiaan kriittisesti suhtautuvat leimataan välittömästi kunnan hyvinvoinnin vastaiseksi. Ymmärtämättömät luulee, ettei näistä myllyistä kuulu ääntä. Ei niistä silloin kuulukkaan kun sinne viedään kunnan päättäjät ihmettelemään ihmettä niitä pyöritetään sähköllä hiljaa mutta silloin kun niillä tehdään sähköä täydellä teholla niistä varmasti lähtee kuiskausta kovempi ääni. Tätä kuiskausta joutuu sitten kuunnella 24/7/365. Esimerkkinä: meiltä on tasan 9 km Pajuperän meitä lähimpään myllyyn ja ääni kuuluu erittäin hyvin.
Muistutus 4: 24.11.2025	1. Reisjärven kunnan Kiiskinevan tuulivoima-alueen kaavaehdotusta ei pidä hyväksyä lainkaan. Perustelu: Tuulivoiman tuotanto häiritsee alueen asutusta ja luonnoneläinten rauhaa niin voimakkaasti, että haitat ovat hyötyjä suuremmat. Alueen asukkaita on ollut yhteydessä minuun ja kertoneet muuttavansa pois Reisjärveltä, jos tuulivoima kaava hyväksytään esitetyssä muodossa. 2. Reisjärven kunnan Kiiskinevan tuulivoima-alue kaavaehdotuksessa ainakin neljä tuulivoimalaa on suunniteltu liian lähelle asutusta. Ne tulee poista kaavasta taikka siirtää kauemmas asutusta häiritsemästä. Perustelu: Reisjärven kunta on lausunut Haapajärven Pajuperänkankaan voimalista aikanaan, että välimatka asutukseen pitää olla vähintään kaksi kilometriä. Hankkeen vaikutukset luontoon ja ihmisten on selvitettävä huomattavasti paremmin, kuin nyt on tehty. Maisemahaitat asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden viihtyvyyteen ovat merkittäviä. Samoin ääni ja välke vaikutukset. Lisäksi kaavaehdotuksessa on ainakin viisi voimalaa lähes samalla suoralla/janalla eikä äänen resonanssin vaikutusten arviointia ainakaan minä löytänyt materiaalista, jota kyllä muuten oli paljon.
Muistutus 5: 23.11.2025	Haluamme muistuttaa ottamaan huomioon muutaman seikan koskien Kiiskinevan tuulivoima-aluetta. Olemme jo usean vuoden ajan joutuneet selvittämään mahdollisia vaikutuksia, joita tuulivoima-alue toteutuessaan toisi ympäristöömme. Hankehakija ei ole mielestämme toiminut niin kuin sen olisi pitänyt, vaan kokonaisuus on hyvin puutteellinen, Haluamme tuoda tässä esille muutamia epäkohtia.

	Alueella on erittäin paljon vapaa-ajan asutusta. Mökkiläisten informointi on ollut lapsen kengissä jo alusta alkaen. Tietoomme on tullut useita tapauksia, joissa vapaa-ajan asukkaat eivät tiedä suunnitellusta tuulivoima-alueesta yhtään mitään. Kuka korvaa kiinteistöjen arvon menetyksen? Tämä koskee meitä vakituksia asukkaita alueella. Tiedotusvälineistä olemme saaneet kuulla, että tuulivoima-alueiden lähellä sijaitsevat kiinteistöt menettävät arvonsa.
	Vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin, esimerkiksi ääni, välke ja täinä. Näin korkeita voimaloita ei ole rakennettu vielä mihinkään, joten tutkimustietoa vaikutuksista ei ole. Kaikki mallinnukset on tehty matalammille voimalamalleille.
	Maaperän muokkauksen vaikutukset ympäröiviin vesistöihin. Tämänkin seikan vuoksi kunnan tulisi ehdottomasti vaatia hankkeelle ympäristölupaa. Sen kautta on helpompi vaatia toimenpiteitä häiriöiden lisääntyessä. Näin vältetään pitkät oikeustaistelut, jotka väistämättä tulevaisuudessa lisääntyvät.
	Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksesta luonnon hiljaiset ja pimeät alueet häviävät.
	Sähkönsiirtolinjojen vuoksi yhtenäiset metsäalueet pirstoutuvat vaarantaen luonnon monimuotoisuuden.
	Alueen maanomistajina tiedämme, että eläinkannat ovat huomattavasti runsaammat kuin hankehakijan teettämä tutkimus osoitettu.
	Metsäpeura on EU-direktiivillä suojeltu laji. Useiden tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksesta ekologiset käytävät tuhoutuvat ja metsäpeurakanta kärsii. Direktiivin noudattamatta jättäminen johtaa sanktioihin, jotka lankeavat hankehakijoille ja kunnille.
	Hankehakijan (ABO Energy) taloudellinen tilanne on romahtanut. Yhtiö ennakoi noin 95 miljoonan euron tappiota, joten onko tällainen yhteistyökumppani luottamuksen arvoinen? Tuulivoimabuumi on hiipumassa. Ruotsissa jo kaksi yhtiötä on tänä vuonna mennyt konkurssiin, eikä Suomeen rakennu ensi vuonna yhtään uutta voimalaa. Tämä kertonee jotain alan kannattavuudesta.

	Reisjärven kunta on antanut lausunnon Haapajärven tv-alueesta, että tuulivoimaloita ei saa rakentaa kahta kilometriä lähemmäksi asutuksesta. Miksi Reisjärvellä, omassa kunnassamme, voimalat saataisiin rakentaa tätä lähemmäksi? Kuntalaiset ovat antaneet mielipiteensä Kiiskinevan tv-alueesta A-Insinöörien teettämässä kyselyssä. Tuloksen jo varmaan tiedättekin jo toivomme, että otatte sen huomioon päätöksissäänne.
Muistutus 6: 23.11.2025	Haluamme esittää muistutuksen ja vastustaa suunniteltua tuulivoimahanketta sen aiheuttamien merkittävien haittojen vuoksi. Vaikka suhtaudumme myönteisesti uusiutuvaan energiaan yleisellä tasolla, katsomme, että hanke tällä sijainnilla loukkaa kohtuuttomasti asukkaiden ja alueen omistajien elinoloja ja oikeuksia, sekä häiritsee merkittävästi lintujen ja muiden eläimien luonnontilaa. Perustelumme vastustamiselle ovat seuraavat: 1. <u>Meluhaitat ja terveysvaikutukset:</u> Suunniteltujen 320 m korkeiden tuulivoimaloiden (11 kpl) sijoittelu on liian lähellä asutusta. Pelkäämme merkittävää haittaa voimaloiden tuottamasta melusta (sekä kuuluvasta äänestä että infraäänestä). Melu heikentää elämänlaatua, häiritsee unta ja aiheuttaa pitkäaikaisia terveysongelmia, kuten stressiä ja päänsärkyä, kuten useat tutkimukset ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ohjeistukset ovat osoittaneet. Tällä hetkellä Levonperän kylä on rauhaista ja hiljaisuuden tyyssija, jossa meillä on omakotitalo ja kesämökki, ok hankealueen itä- ja kesämökki länsilaidalla. Omakotitalon/ kesämökin rauha ja hiljaisuus katoaa tuulipuiston tai oikeammin sanottuna tuulivoimateollisuus alueen aiheuttaman melusaasteen vuoksi. Ei voi kotoa lähteä tuulimyllyjenpauhua pakoon mökille, viettämään rentouttavaa hiljaista saunailtaa kuunnellen lintujen laulua. puhumattakaan lastenlasten kanssa tehdyistä ikimuistoisista retkeily-, kalastus-, marjastus- ja sienestysreissuista Heinäjärven ympäristöön, jos hanke toteutuu. Lähimpään suunniteltuun tuulivoimalaan hankealueelta itään Levonperän kylän omakotitalostamme (kohde r. Pohjola) on etäisyys 1,9 kilometriä (mylly nro 5). Ja siitä seuraavat myllyt molempiin suuntiin pitkin hankealuetta pohjoiseteläsuunnassa. Pohjoisin tuulivoimala (nro 1) suunniteltu n. 5 km etäisyydelle ja

eteläisin (nro 7) alle 2.5 km etäisyydelle. Kaikki tuulivoimalat siis 1,9-5 km etäisyydellä. Ja likimain myös koko Levonperä-Puraperän kiinteistöt näillä etäisyyksillä riippuen sijainnista.

Lähimpiin kesämökkeihin Heinäjärven rantaan on lähin tuulivoimala (nro 10) hanke alueesta länteen etäisyys alle 1,5 km, jatkuen molempiin suuntiin pohjois- eteläsuunnassa niin, että pohjoisimmat voimalat (nrot 1 ja 2) n. 2.4 ja 2,8 km etäisyydellä ja eteläisin voimala (nro 7) n. 3, 7 km etäisyydellä. Kaikki 11 voimalaa siis 1,5-3,7 km etäisyydellä.

Lähimpiin kesämökkeihin Mustajärven rantaan n. 1,6 km lähin tuulivoimala ja siitä muut voimalat likimain samalla tavalla kuin Heinäjärven rannan suhteen.

Esimerkiksi: Sievin kunnanvaltuusto on hyväksynyt 6.5.2024 tuulivoimaohjelman. jossa vähimmäisetäisyydeksi asutukseen ja loma-asutukseen on uusille hankkeille määritetty vähintään 2,5 km (10 x napakorkeus) ja (Sievin kunnassa) tuolloin vireille olleille Vääräjoen, Kenkäkankaan ja Malakakankaan tuulivoimahankkeille vähintään 2 kilometriä

2. Meluselvitys Etha 28.05.2025:

Meluselvityksen mukaan hankealueen laidoilla oleville kiinteistöille ja loma-asunnoille aiheutuva melu olisi jäämässä alle raja-arvojen. Tämän osalta rokenemme epäillä em. selvityksen paikkansa pitävyyttä ko. tuulivoimaloiden ja muiden tuulivoimaloiden yhteisvaikutuksena lisääntyvää melua, jota selvityksissä ei ole huomioitu.

Huomion arvoista on myös se, että yleensä loma-asuntojen rakentamistapa ja rakenneratkaisut ovat huomattavasti kevyemmät kuin vakituiseen asumiskäyttöön rakennetut talot. Näihin ei siis tulisi käyttää samoja mallinnusparametrejä.

Melun katkonaisuus ja vaihteluväli mallinnuksessa on jätettyhuomioimatta.

Kuka ottaa vastuun ja kuinka, jos ja kun tuulimyllyjen valmistuttua mitataan melu ja välke ja ne ylittävät sallitut arvot? Kuinka oikeasti korvataan kiinteistöjen omistajille nämä mahdolliset haitat ja sitä myöten kiinteistöjen arvon laskun?

Ympäristölupaa on haettava, mikäli toiminnasta voi aiheutua naapuruussuhdelaisissa (26/1920) tarkoitettua kohtuutonta räsitusta tai on vaarana, että toiminta pilaa ympäristöä. Ihmettelemmekin kuinka näin mittavista teollisuushankkeista ei ympäristölupaa vaadita?

Haluamme myös muistuttaa siitä, että meluhaitan vaikutus ei muutu, oli tuulivoimalahanke kaavassa tai ei.

3. Maisemalliset ja visuaaliset haitat:

Suunnitellut voimalat 11 kpl ovat 320 korkeita ja tulevat dominoimaan alueen luonnonmaisemaa pysyvästi. Tämä tuhoaa perinteisen kylämaiseman ja alueen rauhan, joka on monille mökkiläisille ja asukkaille ensiarvoisen tärkeä virkistytymisen ja asumisviihtyvyyden lähde. Valosaaste (vilkkuvat estevalot öisin) koetaan myös hyvin merkittävänä haittana. Nyt hankealueen keskivaiheilla oleva 185 m korkea tuuli mittausmasto lentoestevaloineen valaisee illan hämärtyessä yksistään koko taivaankannen valkoiseksi välkkeellään. Entäpä kun näitä vielä korkeampia valon lähteitä tulee kin yhden sijasta 11 kpl pitkin hankealuetta, osa huomattavasti lähempänä kuin tämä tuulimittausmasto.

4. Välkeseivitys Etha Wind Oy toimesta:

Heinäjärven rannalla (välkeseivitys kartta kohteet i ja f) sijaitsevat kaksi loma-asuntoa {Kohde i allekirjoittajien) joissa vuotuinen välke mallinnuksen mukaan ylittää selvästi sovelletut raja-arvot.

Lainaus A-Insinöörit tekemästä kaavaselvityksestä sivu 83: Saksassa annettua maksimisuositusta kahdeksan tunnin vuotuisesta varjon välkkeestä ylitetään kahdessa pisteessä. Teoreettisen maksimitilanteen suositus 30 h/v ylitetään kahdessa havainnointipisteessä. Teoreettisen maksimitilanteen suositus 30 min/pv ylitetään kuudessa havainnointipisteessä.

Mahdollinen kohtuuton haitta varjovälkkeestä pystytään tarvittaessa ehkäisemään pysäyttämällä välkettä aiheuttavat voimalat kriittiseksi ajaksi. Voimalat voidaan ohjelmoida pysähtymään automaattisesti vallitsevien sääolosuhteiden mukaisesti (flickercontrol), kun välkettä muodostuisi herkälle alueelle. Lainaus päättyy.

Onko ylipäättään järkevää pakolla rakentaa tuulipuistoja asutusten läheisyyteen, jos niiden pyörimistä tulevaisuudessa joudutaan rajoittamaan? Kuka ja missä tehdään päätös pysäyttää tuulivoimala melun tai välkkeen ylityksien suhteen? Epäilen, että niitä ei pysäytetä, jos tuottoa on tulossa. Sama melun osalta, jos

jälkeenpäin mittaukset osoittaakin muuta, kuin mallinnukset aikoinaan. Olisihan se hurjaa, että meille Levonperälle näkyvät miljoonia maksaneet tuulimyllyt seisovat tyhjän panttina, kun flickercontrol ne pysäyttää. Maailmalla ollaan myös ajan hermolla tuulivoimaloista. Suosittelen vahvasti tutustumaan liitteenä olevaan Suomen Uutiset lehdessä jo 14.05.2024 julkaistuun artikkeliin Ranskan tuulivoiman tilasta (liite muistutukseen).

5. Maisema

Maisemahavainnekuvat/kuvasovitteet on tehty tarkoitushakuisesti sijoittaen tuulivoimalat horisontiin pienenä ja haaleina näkyviksi. Esimerkiksi kuvauspiste 18 Levonperältä, jossa kuvausetaisyys voimaloista 3- 7 km. Kuvauskohdat eivät anna todellista kuvaa kaukaa tieltä hankkeen kulmasta kuvattuna. Abo Energyn esittämä havainnekuva 18 Levonperäntieltä olisi ollut aivan toisen näköinen, jos kuvaaja olisi ajanut noin 600 m Reisjärven suuntaan ja sijoittanut oikeassa mittasuhteessa myllyt kuvaan. Siinä tuulivoimalat olisivat olleet etäisyydellä alkaen n. 2 km. Toisaalta emmehän me asukkaat siellä maantiellä asu, vaan vielä likempänä tuulivoimaloita, omilla pihilla/taloissa ja mökeillä, järvillä kalastaen ja välillä metsissä retkeillen, marjastaen, metsästäen, kuka mitenkään. Ja näillä pihilla ja kiinteistöillä ne tuulivoimalat oikeasti myös näkyy, kuuluu ja tuntuu.

6. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon:

Tuulivoimaloiden sijoittaminen alueelle laskee merkittävästi kiinteistöjen ja vapaa-ajan asuntojen arvoa. Tämä aiheuttaa suoraa taloudellista menetystä alueen omistajille ja vaikeuttaa kiinteistöjen myyntiä tulevaisuudessa. Mahtaako nykyisille omakoti- ja loma-asunto paikoille olla enää uusia tulijoita ja sitä myöten Reisjärven kuntaan tulevia veronmaksajia, kun kiinteistöjen omistajien ikä ajaa jossain vaiheessa asukkaita palvelujen ääreen pois Levonperältä? Kenties jopa toisiin kuntiin? Löytyykö halukkaita asujia näin lähelle tuulivoimala-aluetta?

7. Luonto- ja ympäristövaikutukset

Suunnitellulla hankealueella ja esim. hankealueen länsipuolella Heinäjärven ympäristössä on tavattu usein metsäpeuroja ja hirviä vasoineen, Heinäjärven rannoilla ja vesistössä joutsenpareja joka vuosi kevästä syksyyn 2-4 paria, metsäkanalintuja kymmenien lintujen parvissa talviruokailemassa koivujen oksistoissa. Hankkeen itäpuolella sijaitsee laaja peltoaukea (entinen maatalouskäyttöön kuivattu Kalajanjärvi). Ko. alueelta lentää hankealueen läpi satapäisiä kurkiauroja syysiltaisin useiden viikkojen ajan hankealueen läpi, kun kurjet valmistautuvat muuttomatkaa varten. Nämä lentonäytökset on todella näyttäviä jo kokonsa ja matalan lentokorkeuden 50-150 m vuoksi. Voimaloiden rakentaminen ja olemassaolo uhkaavat niin eläimiä kuin paikallista luontoa ja biologista monimuotoisuutta. Vaadimme perusteellisempaa ja pidempiaikaista seurantaa ja selvitystä näistä vaikutuksista ennen päätöksentekoa.

8. Tuulimyllyjen aiheuttamat saasteet:

Mikromuovit pienhiukkasina leviää tuulivoimaloiden lavoista eroosion myötä luontoon/vesistöön, eläimiin ja sitä kautta ihmisiin. Tästä ei ole mitään tutkimustuloksia esitetty?

9. Tuulimyllyjen, sähkönsiirtoreitin sekä tiestön alta poistettava puusto:

Navettaa ei saa rakentaa metsää kaataen, mutta tuulivoimarakentamista ei rajoita mikään. Paljonko puustoa arvioidaan kaadettavan hankkeen tieltä? Voimalapaikkojen alta puustoa poistetaan reilu 110 hehtaaria. Uusien tai levitettävien teiden alta 7 hehtaaria. Sähköasema ja voimajohtoaueka suunnittelualueella yhteensä n. 3 hehtaaria. Tämä eriarvoista aika lailla maatalousyrittäjien aseman verrattuna suuriin, pääasiassa ulkomaisiin tuulivoimayrityksiin.

10. Suomen hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölainsiksi YM057:00/2023:

Hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölainsiksi edellyttää tuulivoimalan etäisyydeksi asutuksesta 8*voimalan kokonaiskorkeus, mikäli tuulivoimala ei ole maakuntakaavassa. Kiiskinevan kaavaehdotuksen mukaan tuulivoimalan napakorkeus on 215 m ja roottorin halkaisija 210 m, jolloin kokonaiskorkeus on 320 m. Tällöin voimalan etäisyys asutuksesta tulisi olla $8 \times 320 \text{ m} = 2560 \text{ m}$. Tähän verraten ko. hankkeen voimalat tulisivat ehdottomasti liian lähelle, niin vakituista- kuin loma-asutusta.

11. Asukaskyselyn tulos:

Abo Energy oy teetti asukaskyselyn A-Insinöörit yrityksellä. Lainaus A-Insinöörit kaavaselvityksestä 22.9.2025 sivu 86:

Vastaajista suurin osa on arvioinut, että Kiiskinevan tuulivoimahankkeen vaikutukset asumiseen, loma-asumiseen, elinkeinoihin, harrastus- ja virkistyskäyttöön sekä tuulivoimahankkeen suorat vaikutukset vastaajien omaan elämään ovat joko kielteisiä tai, että vaikutuksia ei synny ollenkaan. Merkittävimmät myönteiset vaikutukset ovat vaikutukset kunnan talouteen, kiinteistöverotulot sekä maanomistajien vuokratulot. Noin 38 % vastaajista kuitenkin on sitä mieltä, että hankkeesta ei aiheudu merkittäviä hyötyjä ollenkaan. Merkittävimmät kielteiset vaikutukset ovat vastaajien mukaan maisemamuutos, vaikutukset kiinteistöjen arvoon sekä vaikutukset asumisviihtyvyyteen. Ensisijainen vaihtoehto vastaajien antamien vastausten perusteella on VE0; hanketta ei toteuteta. Lainaus päättyy.

Asukaskyselyn perusteella hankkeen vastustajia on yli 60 %.

Eikö tämäkin asukaskyselyn tulos tue asukkaiden vahvaa kantaa tähän tuulivoimahankkeeseen? Nyt päättäjät, muistakaa että te ette ole tekemässä vain tähän nykyhetkeen vaikuttavia päätöksiä, vaan vuosikymmenien päähän vaikuttavia päätöksiä. Saattaahan olla, että jopa teidän omat lapset tai lapsenlapset ovat tulevaisuudessa ihmettelemässä miten tämä kaikki voi olla isän, äidin, papan tai mummun päättämää virhearviointia, tai ovat tulevaisuudessa kenties jopa purkamassa mahdollisia myllyjä pois. Olette paljon vartijoina tässä hankkeessa. Muistakaa että kuntapäättäjän vastuu on merkittävä ja edellyttää huolellista, lainmukaista ja kuntalaisten edun mukaista toimintaa kaikessa päätöksenteossa

12. Kiinteistöverotulot Reisjärven kuntaan:

Tiedämme, että Reisjärven taloustilanne on huolestuttava, mutta mikään pika/lottovoitto tämä tuulivoimahanke ei todellakaan kunnalle ole. Jälleen on ollut mediassa/politiikassa keskustelua valtionosuuksien leikkaamisesta niiltä kunnilta, jotka nauttivat tuulimyllyistä saatavaa tuloa. Päätöksiä asiasta ei vielä ole tehty ja ns. tuulimyllykunnat ovatkin älähtäneet tästä, että "ei voi olla niin, että haitat jäävät meille, me joudumme niistä kärsimään ja kiinteistöverotulot jaetaan niillekin kunnille, joilla ei ole yhtään myllyä".

	Kummasti siinä vaiheessa on löytynyt tuulivoimasta niitä "huonoja puolia" päättäjiensä keskuudesta lisää, kun rahaa ei enää tuulivoimasta "täysimääräisesti" olekaan tulossa. Edellä esitettyihin perusteisiin vedoten vaadimme, että Reisjärvi Kiiskinevan 22.09.2025 tuulivoimaosayleiskaavaehdotus hylätään nykymuodossaan tai vähintäänkin voimaloiden sijoittelua ja määrää tarkistetaan siten, että asutukselle ja ympäristölle aiheutuvat haitat minimoidaan ja asukkaiden oikeudet turvataan sekä eläinten elinolot ja -tilat säilytetään ennallaan.
Muistutus 7: 18.11.2025	Muistutukseni perustuu kaavaselostukseen, joka löytyy Reisjärven kunnan sivuilta sekä yhteysviranomaisen lausuntoon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Tämä lausunto löytyy ympäristö.fi sivustolta. Olen lainannut tässä muistutuksessa viranomaisen lausuntoja, ja sen alle antanut oman muistutuksen asiasta. <u>6.7.1. Maankäyttö ja kaavoitus (yhteysviranomaisen lausunto)</u> Erityistä huomiota tulee kiinnittää Korpisen rantaosayleiskaavan lisäksi Sievin Maasydämen ja Syyryn osayleiskaava-alueeseen kohdistuviin vaikutuksiin. Sievin Maasydänjärven alueelle (etäisyys noin 8 km) on lisäksi asemakaavoitettu matkailutoimintaa, mikä tulee ottaa arvioinnissa huomioon. Maankäyttöön kohdistuvat maisemalliset vaikutukset voivat olla laajemmat kuin 5 km, sama koskee kaavoitusta (esim. matkailualueiden toteutuminen, rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueet ja -kohteet kaavoissa). Yhteisvaikutusten arviointia varten kartalla tulee osoittaa vaikutusalueen muiden tuulivoimahankkeiden lisäksi hankkeiden yhteisvaikutusten kannalta oleelliset sähkönsiirtoreitit. Muistutus: Yhteisvaikutusten arviointi on jäänyt vähäiseksi selosteessa. Esim. Maasydänjärven aluetta ei ole huomioutu riittävästi, eikä myöskään lähijärveä Korpista ja Syyryä, joissa on useita vapaa-ajan kiinteistöjä. Vaikutuksien arviointi vesistöihin ovat puutteelliset. Reisjärven kunta on tuonut esim. Pajuperäkankaan hankkeeseen liittyen seuraavia huolenaiheita. Ilmeisesti nämä samat huolet eivät kuitenkaan koske oman kunnan asukkaita tai mökkiläisiä. Erittäin ristiriitaista toimintaa päättäjiltä.

- hankealue sijoittuu alle kahden kilometrin etäisyydelle Reisjärven Jäppiperän pysyvästä asutuksesta ja Mustanjärvelle ulottuvasta loma-asutuksesta, mikä on herättänyt huolta vaikutuksista asukkaiden hyvinvointiin ja asumisviihtyvyyteen.
- lausunnossaan kunta on nostanut esiin huolen tuulivoimaloiden aiheuttamista melu ja varjostusvaikutuksista.
- Kenkäkankaasta kunta on todennut seuraavaa. Reisjärven kunta on korostanut tarvetta arvioida huolellisesti hankkeen yhteisvaikutuksia, kuten maisema-, melu- ja luontovaikutuksia, erityisesti kunnan omiin tuulivoimahankkeisiin ja alueisiin nähden.

6.7.2. Yhdyskuntarakenne ja asutus (yhteysviranomaisen lausunto)

Yhteysviranomaisen edellyttää, että arviointiselostuksessa kuvataan tarkemmin alueen asutusrakenne sekä voimalapaikkojen etäisyys asutukseen. Arviointiselostuksessa asuinpaikat eri etäisyyksillä voimaloihin tulee esittää tarkkoina havainnollistavina kuvina ja myös taulukkomuodossa etäisyysvyöhykkeittäin. Taulukossa tulee ilmoittaa myös asukkaiden määrä etäisyysvyöhykkeittäin. Asukkaan näkökulmasta on oleellista jo suunnittelun varhaisessa vaiheessa saada käsitys siitä, millainen etäisyys hänen kiinteistöstään mahdollisesti on suhteessa suunniteltuun voimalaan.

Muistutus: Selostuksessa ei ole otettu riittävästi huomioon asuinpaikkoja tai asukkaiden määriä etäisyysvyöhykkeittäin. Viranomaisen mainitsema ”taulukko” puuttuu kokonaan. Myös kartta kuva 38. on todella epätarkka ja suttuinen. Selostuksessa on mainittu vähimmäisetäisyys asutukseen 1 km. Yleinen suositus on, että matka asutukseen on 8 x voimalan korkeus. Tässä tapauksessa tuo välimatka on aivan liian vähän, kun etäisyyden pitäisi olla vähintään $320 \text{ m} \times 8 = 2,56 \text{ km}$. Selostuksessa ei ole myöskään otettu riittävästi huomioon turvallisuustekijöitä, mitä näin lähelle asutusta tulevat voimalat voivat aiheuttaa. Mahdolliset voimalan tulipalot, melu, välke, lavoista irtoava jää ym. tekniikan pettäminen.

Tällä hetkellä tuulivoimamelun terveysvaikutuksia koskeva vetoamus on Euroopan parlamentin käsittelyssä. ”Uppsalan yliopiston Ken Mattsson on kehittänyt uudenlaisia laskennallisia menetelmiä tuulivoimaloiden melun ja infraäänien etenemisen mittaamiseen. Saadut tulokset osoittavat, että nykyaikaisten tuulivoimaloiden

infraäänitasot ovat huomattavasti korkeampia ja kantautuvat huomattavasti pidemmälle, kuin aikaisemmin on oletettu.”

Joten tämän perusteella on perusteltua odottaa, minkälaisia muutoksia on tulossa esim. tuohon melunmittaukseen ja terveysvaikutuksien arviointiin tulevaisuudessa. Nykyinen melumallinnus on yli 10 vuotta vanha ja myllyjen koko sekä tehot ovat kasvaneet merkittävästi. Esim. Luhangassa ja Raahessa on tullut useita valituksia kuntalaisilta tuulivoimaloiden melusta. Onko Reisjärven kunnassa varauduttu, että näin lyhyillä etäisyyksillä tulee varmasti valituksia olemaan ja järvien pinnat kantavat melun kauas. Kiinteistöjen arvojen alenemisesta on alkanut jo tulemaan näyttöjä tuulivoimaloiden lähialueilta.

6.7.3. Virkistyskäyttö ja sosiaaliset vaikutukset

Asumista koskevat vaikutukset tulee ottaa huomioon sosiaalisia vaikutuksia arvioitaessa. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin tueksi aiotaan toteuttaa asukaskysely. Asukaskysely aiotaan toteuttaa sähköisenä nettikyselynä ja kirjeitse lähialueen asukkaille. Myös saapuneissa mielipiteissä esitetyt tiedot alueen virkistyskäytöstä tulee ottaa huomioon. Hankkeen tiedottamiseen ja osallistamiseen aiotaan luoda sähköinen karttapohjainen palautejärjestelmä.

Muistutus: Lähialueen mökkiläisenä emme saaneet kyselyä postitse ja tiedottaminen muutenkin on ollut puutteellista. Missä on tuo sähköinen karttapohjainen palautejärjestelmä vai onko sellainen ”unohtunut” luoda.

Kyselyssä ja yleisötilaisuuksissa on tullut selkeästi esille kuntalaisten ja mökkiläisten negatiivinen suhtautuminen hankkeeseen ja huoli oman elinympäristön muutoksesta sekä taloudellisesta menetyksestä kiinteistöjen arvon laskiessa. Mielestäni mielipiteitä on annettu, mutta niitä ei ole huomioitu millään lailla tässä hankkeessa! Asukaskyselyn perusteella vastaajista suurin osa on arvioinut SVE0 mieluiseksi eli hanketta ei tulisi toteuttaa. Mikä arvo on kuntalaisten ja mökkiläisten kuulemisella, jos mielipiteitä ei huomioida lainkaan.

6.7.6. Hankkeen vesistövaikutukset

Arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen vaikutusta Korpisen tekojärven, Levonperän kanava_Juurikkaajan ja Kalajanjoen vesimuodostumien tilaan huomioiden kaikki luokittelutekijät ja niistä käytettävissä oleva tieto sekä nykytilanteessa vesimuodostumaan

kohdistuvat paineet. Erityisesti tulee arvioida, vaarantako hanke tilatavoitteen saavuttamisen. Edellisen lisäksi tulee arvioida vaikutukset tuulivoimala-alueella sijaitseviin pieniin pintavesiin ja niihin pieniin pintavesiin, joiden valuma-alueella tuulivoimala-alue sijaitsee.

Myös yhteisvaikutukset lähialueen tuulivoimarakentamisen ja muun maankäytön kanssa on syytä arvioida.

Muistutus: kaavaselostuksessa ei ole huomioitu vaikutuksia alueen järviin ja vesistöihin. Yhteysviranomainen on useassa kohdassa maininnut yhteisvaikutukset lähialueen muihin hankkeisiin. Yhteisvaikutukset on sivuutettu ihan täysin.

6.7.8. Linnusto

Hankealue sijoittuu maakotkareviirille, sen reunalle. Arviointia varten tulee pyytää maakotkan elinympäristömalli Metsähallitukselta hankkeen vaikutusarviointien ja hankesuunnittelun käyttöön ja sen mukaisesti osoittaa maastotyöpanosta myös maakotkan pesimäaikaiseen reviirinkäytön seurantaan. Arviointiselostuksessa tulee esittää tarvittaessa maakotkaa koskevia lieventämistoimia.

Arviointiselostuksessa tai linnustoselvityksessä tulee esittää kartta, josta ilmenee ne alueet, jotka maastossa on inventoitu. Kartasta on hyötyä jatkosuunnittelussa ja lisäksi sitä tarvitaan kartoitusten kattavuuden

arvioinnissa. Linnustokartassa tulee esittää suunnitellut voimalapaikat, tiestö (eriteltynä kokonaan uusi ja jo olemassa oleva tiestö), maakaapelit ja mahdolliset sähköasemat sekä muut rakenteet.

Muistutus: selostuksessa on ohitettu tarkempi linnuston kuvaus. Alueella on tavattu maakotka sekä sääksiä. Mitkä ovat lieventämistoimet, joita on tehty maakotkaa ajatellen? Selostuksessa ei ole otettu huomioon näitä asioita ollenkaan. Lepakoiden määrää oli myös vähätelty, Korpisella olen nähnyt joka vuosi useita lepakoita.

6.7.10. Luontodirektiivin liitteen IV (a) ja II lajit

Yhteysviranomainen toteaa, että hankealue sijoittuu metsäpeuran kesälaidun- ja vaellusalueille. Metsäpeura kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajistoon ja Suomella on lajin säilymisestä erityisvastuu.

Arviointiselostuksessa tulisi esittää lieventämistoimenpiteitä metsäpeuraan kohdistuvissa vaikutuksissa. Erityisesti olisi hyvä, jos on osoitettavissa, että metsäpeuralle keskeiset ekologiset käytävät voidaan hankesuunnittelun avulla säilyttää. Erityistä huomiota on kiinnitettävä yhteisvaikutuksiin alueen muiden tuulivoima- ja maankäyttöhankkeiden kanssa.

Muistutus: tässä on taas mainittu yhteisvaikutukset muihin hankkeisiin, niitä ei ole mainittu selostuksessa edelleenkään. Esim. Toholammilla kaatui äskettäin yksi tuulivoimahanke metsäpeurojen takia. Luke on myös tutkimassa parhaillaan tuulivoimaloiden vaikutusta metsäpeuran elinympäristöön. Tässä on myös perusteluta keskeyttää Kiiskinevan hanke, kunnes saadaan parempaa tutkimustietoa tästä asiasta. Ekologisia kulkureittejä ei ole tässäkään kaavaselostuksessa huomioitu. Selostuksessa on vain todettu, että alueella esiintyy metsäpeuroja.

6.7.12. Ilmastovaikutukset

Arvioinnissa tulee huomioida suunnitellun tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron rakenteiden valmistamisen ja kuljetuksen, tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtorakenteiden rakentamisen, kunnossapidon ja korjauksen sekä tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtorakenteiden purkamisen ja osien kierrätyksen päästöt. Arvioinnissa tulee huomioida myös teiden parantaminen sekä uusien teiden, työskentely- ja varastointialueiden rakentaminen. Tuulivoimapuiston päästökerroin tulee ilmoittaa gCO₂/kWh huomioon ottaen puiston koko elinkaari.

Muistutus: selostuksessa ei ole huomioitu ilmasto- ja päästövaikutuksia mitenkään tai niitä oli vähätelty selostuksessa. Useissa lähteissä on todettu, että tuulimyllyjen lavoista irtoaa mikromuovia ympäristöön.

6.7.15 Vaikutukset elinkeinoille ja luonnonvarojen hyödyntämiseen

Saapuneissa mielipiteissä on ilmaistu huoli kiinteistöjen arvon laskemisesta. Arvioinnissa on tarpeen esittää tästä riittävää tietoa.

Muistutus: kiinteistöjen arvon alenemista ei ole huomioitu lainkaan. Tutkimustuloksia ja näyttöä on olemassa esim. Ruotsista.

6.7.17 Vaikutukset toiminnan jälkeen

Arviointiselostuksen tulee sisältää tiedot myös hankkeen purkamisvaiheessa aiheutuvista ympäristövaikutuksista, mukaan lukien syntyvän jätteen määrä (YVAA 277/2017 4 § 1. mom.) Arviointiohjelmassa on esitetty toiminnan päättymisen jälkeiset toimenpiteet sekä käytön lopettamisen aikaiset vaikutukset yleispiirteisesti. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tuulivoimaloiden käytön loppumisen aiheuttamat vaikutukset tulee tunnistaa ja arvioida, etenkin koskien voimaloiden purkamista. Eri tahojen vastuut tulee selvittää tämänhetkisen lainsäädännön näkökulmasta (hankkeesta vastaava, maanomistaja, kunta, valtio). Mahdollisista vaihtoehtoisista tuulivoimaloiden käytöstä poiston tavoista tulee tehdä vertaileva vaikutusten arviointi. Arviointiselostuksessa tulee tunnistaa myös alueelle ja sen ympäristöön toiminnan päätyttyä jäävät pysyvät ja pitkäaikaiset merkit.

Muistutus: onko riittävästi selvitetty kenen vastuulle jää purkukustannukset ja alueen ennallistaminen voimaloiden jälkeen. Tällä tuulivoimayhtiöllä on tapana myydä alue muulle toimijalle rakentamisen jälkeen, jolloin vastuu siirtyy ties kenelle. Onko näitä asioita huomioitu riittävällä asiantuntemuksella

6.7.18 Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

	Yhteysviranomainen on lausunut tässä lausunnossa aiemmin siitä, mitä tietoja yhteisvaikutuksia aiheuttavista hankkeista tulee esittää arviointiselostuksessa. Yhteisvaikutuksia voi aiheutua ainakin rakenteilla olevan Pajuperänkankaan sekä suunnitteilla olevien Vääräjoen ja Kenkäkankaan tuulivoimahankkeiden kanssa. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti arvokkaille kulttuurimaisema-alueille sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Yhteisvaikutuksena aiheutuu myös alueen luonnon pirstoutumista ja ekologisten yhteyksien katkeamista. Muistutus: selostuksessa on yhteisvaikutuksia vähätelty, eikä niitä ole riittävästi esitetty tai havainnollistettu mm. ekologiset käytävät. Havainnekuvat ovat myös puutteelliset. Voimalat tulevat näkymään mm. Pitkäjärvelle.
Muistutus 8:	1. Reisjärven kunta on antanut lausuntoja lähipaikkakuntien tuulivoimaloiden suhteen: 2. Sievin Vääräjoen tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavasta annettu lausunto korostaa tarvetta arvioida yhteisvaikutuksia asutukseen, ihmisiin, luontoarvoihin ja puolustusvoimiin sekä vaati haitallisten vaikutusten ehkäisyä huomioiden muuttolinnusto sekä metsäpeurat. 3. Kenkäkankaan tuuli - ja aurinkovoimahankkeesta. Reisjärven kunta on korostanut tarvetta arvioida huolellisesti hankkeen yhteisvaikutukset maisema-, melu- ja luontovaikutuksia. 4. Lisäksi Reisjärven kunta on antanut lausunnon Pajuperänkankaan tuulivoimahankkeesta, jossa kunnan lausunnot ovat olleet kriittisiä. Huoli on ollut maankäytöstä, uusien pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen alueiden rakentamisesta ja käytöstä Reisjärven kunnan puolella. Lisäksi kunta on vaatinut vähintään 2 km etäisyyttä vakituiseen asutukseen. Hankealueelta on 2 km Jäppiperän pysyvästä asutuksesta sekä loma-asutuksesta Mustanjärvellä, kunta on tuonut esiin huolen asukkaiden hyvinvoinnista ja asumisviihtyvyydestä. Esille tuotu myös huoli tuulivoimaloiden melu- ja varjostusvaikutuksesta. Myös luontoarvoihin kunta on ottanut kantaa Haapajärven - Reisjärven riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueeseen sekä Natura-alueisiin. 5. Tämä ei ole tasapuolista kohtelua oman kunnan asukkaita ja mökkiläisiä kohtaan, sillä nyt myllyt ovat tulossa lähemmäksi asutusta.

	6. Hiljaisten ja pimeiden alueiden häviäminen, ääni ja välke häiriöt, järvet lisäävät myllyjen häiriövaikutuksia, vesi kantaa ääntä ja heijasteet sekä välke näkyy vedenpinnan kautta pidemmälle. 7. 320 metrisiä myllyjä ei ole vielä muualla, ympäristölupa oltava ehdoton. On helpompaa vaatia toimenpiteitä ongelmien tullessa esille. 8. 320 m myllyjen sijoittelussa turbulenssivaikutukset lähellä olevaan myllyyn huomioitava, äänihaitat lisääntyvät ja tämän vuoksi myllyjen määrää vähennettävä 5 myllyyn. 9. Kiinteistön arvojen lasku jätetty huomiotta, sekä maisemahaitta ja näistä aiheutuvat korvaukset jätetty huomiotta myllyjen lähiasukkaiden kohdalla. 10. Kuntakyselyjen tuloksia ei ole huomioitu, lisäksi vapaa-ajanasukkaita ei ole asianmukaisesti tiedotettu asiasta. 11. Ekologisia reittejä ei saa tuhota. Eikä ole huomioitu jo rakennettujen ja tulossa olevien tuulimyllyrakentamisen yhteisvaikutuksia metsäpeuran ja muiden direktiivilajien selviämiseen. Luonnon monimuotoisuus vaarantuu tuulivoiman ja energiasiirtolinjojen takia. 12. Eu-direktiivin suojelumerkityksen aliarviointi johtaa asian tarkistamiseen Eu:ta, jotta direktiivin noudattamatta jättämisen taloudellinen merkitys (sanktiot) aukeaa hankehakijoille ja kunnille. Metsäpeura on Eu direktiivissä suojeltava laji. 13. Voimala sijoittelun kartat epäselviä ja suttuisia, kuvauskohdat huonoja eivät anna todellista kuvaa vaikutuksesta. 14. Ihmiset, asukkaat, vapaa-ajanasukkaat on unohdettu täysin. Heidän tahtoa ei kuulla tai kunnioiteta. Täällä asuvat ovat valinneet paikkansa juuri luonnon ja rauhallisuuden vuoksi. Nyt viedään hiljaisuus, rauha, viihtyvyys, terveys ja osalta myös elinkeino rakentamalla myllyjä.

Muistutus 9:

23.11.2025

OAS:in ja YVA:n luontoselvitysten ja palautteen pohjalta on tehty mm. seuraavia muutoksia: määrää vähennetty 20 stä 11, sijoittelua on muutettu, tehty melu- ja maisemaselvityksiä ja sähkönsiirtoreittivaihtoehtoja vähennetty. Ne eivät ole kuitenkaan riittäviä, johtuen mm. myllyjen korkeuksista, 320 m. Sellaisista ei vielä ole Suomessa kokemusta, ja niistä johtuen vanhentuneista mittausten raja-arvoista. Myöskään asukkaiden ja kunnan jo olemassa olevien yritysten mielipiteitä ei ole otettu tarpeeksi huomioon. Lähiasukkaiden ja mökkiläisten tasavertainen kohtelu muihin kuntalaisiin verrattuna ei myöskään toteudu hankkeessa.

Asutuksen ja mökkiläisten läheisyyteen ja maisemaan suunnitellaan korkeaa tuuliteollisuusaluetta, jonka vaikutuksista ei ole vielä todellista näyttöä muuta kuin mallinnuksilla tehtyjä skenaarioita. Maakuntakaavassa tuotiin myös esille, että Reisjärven kunnassa on Pohjois-Pohjanmaan kunnista eniten Natura-alueita, jotka pitää ottaa huomioon tuuliteollisuushankkeita suunniteltaessa. Lisäksi kunta on jo nyt piiritetty naapurikuntien myllyillä.

Muistutuksemme perustuu myös mm. jo NYT esille tulleiden naapurikuntien myllyjen haittavaikutuksiin.

Yleistä

Firmojen mainoksissa mainitaan 10 km kunnan keskustasta. Alueen vieressä on paikallisia asukkaita, maatiloja, hevostiloja, erä- ja luontomatkailua, mökkiläisiä useilla järvillä. Jopa 1,5 km:n päässä myllystä on kaavassa lähin asutus. Edellinen kh lausui Haapajärvelle, ettei alle 2 km päähän saa heidän myllyjään tulla. Oman kunnan myllyjä näköjään voi. Asukkaiden mielipiteitä ei ole kuunneltu ja mökkiläiset saavat tietoa naapureilta, kun kaavoitusaloitteet ovat jo valmisteilla tai valtuustossa alustavasti hyväksyttyjä. Monet pelkäävät tuoda kriittistä kantaansa esille, koska haukutaan kunnan tuhoajiksi, kun ei tule myllyrahaa. Asukaskyselyssä tuli esille jo v. 2023, että jos myllyjä, niin läheisyys asutukseen 4-5 km. Mieluummin ei ollenkaan myllyjä. Silloin ei vielä ollut tietoa näin suurista myllyjen korkeuksista. Mm. Kruunupyyn. Markjärven hankkeessa on erityisesti herättänyt vastustusta yhtä korkeiden, 320 m, myllyjen aiheuttamat maisema. melu- ja välkehaitat. (KP, 18.11.25.) Vastustusta tuli mm. asukkailta, Kaustisen kunnalta, K.H.Renlundin ja Pohjanmaan museoilta, Luonnonsuojeluliitolta sekä Lukelta. Pohjanmaan pelastuslaitoksen lausunto: ei pystyisi sammuttamaan näin korkeiden mahdollista tuuliturbiinin paloa.

Melu

Äänet kantautuvat vettä myöten. Sen ovat jo kuntamme Lestijärven puolen asukkaat todenneet, vaikka Lestin myllyt, vain 240 m, ovat vasta koekäytössä. Fysiikan opettaja sanoi yleisöillassa, että vesi kantaa ääntä. Ja totesihan sen mainostaja takavuosina, kun huusi rannalla:-Tulkaa pojat kaljalle! Ja väkeä alkoi mökeiltä soutaa paikalle. Asian totesi myös Lestijärven myllyjen työpäällikkö Smeds, kun myllyt olivat valmiina; Tuleehan niistä tietenkin haittoja: välkettä ja melua. Maanvuokraaja Reisjärvi-lehdessä totesi, ettei melu haittaa. Eipä, kun rahaa tulossa sen siivellä. Lisäksi kirjoituksessa vähätellen todettiin, että melu- ja välkehaitat ovat henkilökohtainen asia. Nykyisin puhutaan jo melu- ja valosaaasteista, joiden alttiiksi ihmisiä ja luontoa joutuu. Ne pitää näköjään saada myös maaseudulle tasa-arvon nimissä.

Välke

Emilia Ihalainen A-insinööreistä totesi yleisötilaisuudessa, että Pitkäjärven ympäristöön tulee pieniä näkymäalueita Kiiskinevalta. Pieniä? Nyt jo näkyy tuulimittarin, vain 180 m korkea, valon välkettä länsirannalle ja järven pintaan heijastusta. Näkemäanalyysinkin mukaan Pitkäjärven länsirannalle, Sammakon molemmin puolin, maximi näkyvyys 9-11 myllyä, eli koko alue. Mökkejä on siellä kymmeniä ja mökkiläiset ovat tulleet nimenomaan maiseman, hiljaisuuden ja luonnon takia. Tallainen teollisuusalue taivaanrannassa ei ole sitä. Myöskään Levonperällä virkamiehen tekemä kysely välkkeeseen liittyen ei vakuuta. Eihän siellä vielä ole 320 m korkealla olevia punavalvoja paistamassa kuten ne olisivat sitten Pitkäjärvenlän mökkimaisemissa. Toivottaisiin myös käyntiä Pitkäjärven länsirannalla, mieluummin pimeällä, avoveden aikaan, niin näkisi livenä, mikä on näkyvyys jo nyt, saati punavalojen aikaan. Kiiskinevan aloitusvaiheessa näytti kartalta, ettei Pitkäjärvelle ole näkemähaittaa, kun myllyt ovat niin kaukana, noin 10 km linnuntietä. Mutta tuo nyt jo näkyvä tuulimittarin valo, välke ja näkemäanalyysi kertovat muuta. Aivan oikein on lehdessä mainittu lause: Yksi kysymys oli, onko suunnittelussa huomioitu Pitkäjärven ympäristöön tuleva välke ja heijastusefekti. Ei ole. Huomiona tähän vielä Kalajoen kunnan kanta naapurikuntien merituulivoimaan; Haittaa Hiekkasärkkien ilta-auringon katselua ja että valtio, joka hanketta ajaa, ei näytä piittaavan ympäristövaikutuksista. Sen sijaan omat, liitoskuntien alueella olevat maatuulivoimalat ja Hiekkasärkkien turistituplaus on ok.

Luonto häiriintyy.

Metsäpeuraa on selvityksen mukaan seurattu. Nyt näkyvät jo Sievin, Haapajärven, Toholammin ja Lestijärven myllyjen takia tulleet metsäpeurat esim. Leppälahteen, lähipelloille. Sievin tielle on tänä syksynä tullut uusia hirvi- ja peuravaroituksia, jo Paavolanmäeltä lähtien, ennen Kangaskylää. Pitkäjärvellä on em lajien lisäksi kuikkia, joutsenia, kaakkureita, kurkia, silkkiuikkuja, harmaahaikara, lepakkoja, kotkia, teeriä, metsoja, peltopyitä, saukkoja, sammakoita, karhuja, susia ... Pitkäjärvi on *vielä* enemmän lintujärvi kuin Vuohjärvi. Nimenomaan ns. muinaislintuja, kuten kuikka ja kaakkuri. Jo länsirannan erään alueen nimi on Sammakko. Kiiskinevan myllyt korkeudellaan haittaavat myös lintujen muuttoa.

Metsäpeuratutkimus valmistuu 2027. Mikä hätä on aluetta kaavoittaa ennen sen valmistumista, Toholammin ja Lestijärven tuuliteollisuusalueen kaavoitus keskeytettiin tänä syksynä mm. tämän ja varoivaisuusperiaatteen vuoksi.

Kunta on luontokunta.

Lukeehan kunnan etusivulla: Kukoistava luontokunta ja upeita luontokuvia. Nytkö se halutaan tuhota myllyillä vetoamalla jo naapurien maisemahaittaan ja mahdolliseen rahantuloon. Siis, maisemahaitta nyt lopulta uskotaan todeksi. Mutta, että tuotaisiin vielä myllyjä omalle tontille haittaamalla asukkaita ja luontoa. Ei tarvita myöskään: Muuta maalle- mainoksia. Harva haluaa muuttaa myllyjen katveeseen. Se jo näkyy esim. Lestijärven kohdalla. Asukkaita enää alle 700, kun vuosituhannen alussa yritettiin 1000 asukasta ylittää lapsirahalla. Yhtään lasta ei ole vielä tänä vuonna syntynyt. Lapsirahakin loppunut. Nythän luulisi rahaa siihen olevan.

Kukoistavan luontokunnan määritelmään ei sovi myöskään nyt jälleen kerran esiin tullut kaivoshanke Pitkä-, Kangaspään- ja Norssinjärvien väliin. Tiukkaa rupee tekemään, että suunnitellut mylly- ja kaivosalueet sopivat asukkaiden ja Natura-alueiden väliin. Myöskään maakuntakaavassa olevia hiljaisia alueita ja ekologiaa käytäviä ei enää kohta ole.

Kunnalle rahaa, Kauniaisten veroprosentti.

Kaavojen ja luonto-olosuhteiden vuoksi kuntaan ei pysty saamaan niin paljon myllyjä, että kunta niillä pelastuisi. Pitäisi olla ainakin 100 joidenkin laskelmien mukaan. Ja sähkön hinnat vaihtelevat, samoin muut direktiivit ja puhtaat siirtymät, kuten tuuliteollisuuden saamat sponsorirahatkin. Ei näytä Haapajärvikään pelastuvan kymmenillä myllyillään. Metsää joutuivat myymään.

Työtä

Ehken muutama kaivuri-, kuorma-auto- tai metsäkonefirma saattaa voittaa kilpailutuksen alussa. Mutta, kuten Lestiltä kuului, pystytysporukka tuli Puolasta ja oli kortteeria Kinnulassa. Myllyjen huollot on kilpailutettu ammattiporukoille, jotka kiertävät myllyjä huoltamassa.

- Hankehakija on vaihtanut nimeään jo suunnitteluvaiheessa. Ensin firma oli Abo Wind, nyt Abo Energy, kohta Fortum, jos kaupat hyväksytään...

Loppupäätelmiä:

Pitääkö kukoistava luontokunta tuhota näin epävarmojen rahaodotusten vuoksi? Haittoja on enemmän kuin hyötyjä kuten em. seikoista voi jo nyt todeta. Se, että kuntalaisia pelotellaan, mm. liitoksilla, ellei saada tuurivoimatuloja (ei ollut kirjoitusvirhe), on varsinaista lobbausta. Missä ovat virkamiesten ääneen sanomat haittavaikutukset ja riskit (muuta kuin ei tykkää tai onhan meillä jo naapurien maisemahaitta). Tuodaan vain esille mahdolliset tulot joskus vuosien päästä. Ilmaistaan tuulifirmojen ja maanvuokraajien asiantijoiden lausuntoja kunnan pelastamiseksi. Niiden tueksi tuodaan lisäksi tämä vihreä, nykyisin puhdas siirtymä, jonka varjolla kyllä voidaan metsiä kaataa ja pelastaa maailman ilmaston lämpenemistä, vaikka ollaan promilleluokan hiilen päästäjiä. Brasilian kaksiviikkoinen ilmastokokouskaan ei saanut aikaan edes paperille viittausta lähes 200 maan fossiilisista polttoaineista luopumisesta.

- Luonnolle, kuten monille eläimille ja linnuille, jopa muinaismuistolle on jo ohjeita ja direktiivejä, jotka pitää ottaa huomioon tuuliteollisuushankkeita aloitettaessa. Mutta ihmisille ei. Kysymykseen, kuinka lähelle asutusta mylly voisi tulla, eräs hankehakija oli vastannut: - Ei mitään rajaa. Nythän siis voisi myllyt viedä asutuskeskuksien lähelle, missä on jo väkettä ja melua omasta takaa ja säästyttäisiin siirtolinjojen aiheuttamilta metsätuhoilta. Aikaisemmin asutuksen läheisyys esti myllyjen sinne rakentamisen.

-Reisjärvi-lehdessä sanottiin, että kunta vastaa muistutuksiin. Mikäli vähäisiä muutoksia, ehdotus voi edetä kunnan hyväksymiseen, mikäli isoja, tehdään uusi kaavaehdotus? Mikähän siinä on näiden rajana? Jossain oli taas tietoa, että niistä tehdään yhteenveto. Liikkui myös tietoa, että nyt hankkeelle näytetään vihreätä valoa korjausten vuoksi. Eli tämä kuntalaisten muistutuskysely olisi muodollista demokratiaa, jolla on vain vähäinen merkitys. jos ei ollenkaan. Kun näin monenlaista tietoa asian tiimoilta liikkuu, parempi olisi, että todellinen asiantuntija, esim. ELY-keskus tekisi muistutuksista päätelmiä. Pelkkä kunnan virkamiesten tekemä ratkaisu asian etenemisestä ei kohtele kaikkia kuntalaisia tasapuolisesti.

Haluamme vastauksen Kiiskinevaa koskevista asioista sähköposteihimme.